Пралетарыі ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ялы прымаюцца—з 9-ці да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к.; на 3 — 2 р. 70 к.; на 6 — 4 р.; на 1 год — 8 р.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нонпарэлі пасьля тэксту — 1 р. 50 к.; за радок нонпарэлі перад тэкстам — 1 р. 50 к. Сьнежкі на 50 проц. даражэй. Зьмена тарыфу бярэцца 10 проц. кошту.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумэнт — 35 кап.; за кожны дадатковы — 15. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх паштова-тэл. аддзелах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. | ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. | № 294 (2482) Субота, 22-га сьнежня 1928г.

Пяцігодка прамысловага разьвіцьця на абмеркаваньні зьезду прафсаюзаў.

(Спрэчкі аб дакладзе т. Куйбышава).

МАСКВА, 20-XII. 20-га сьнежня на ранішнім пасяджэньні зьезду прафсаюзаў распачаліся спрэчкі аб дакладзе т. Куйбышава. Пяцігадовы плян разьвіцьця прамысловасьці падпаў жвавай крытыцы. Большасьць выступаўшых дэлегатаў зазначае, што трэба перадаць плян на абмеркаваньне шырокіх рабочых мас і разглядзець яго на вытворчых нарадах заводаў і фабрык. Дэлегаты лічаць правільным, што цэнтр цяжару разьвіцьця прамысловасьці пераносіцца на цяжкую індустрыю, асабліва на выраб сродкаў вытворчасьці.

Тав. Баландзін (Урал) лічыць патрэбным скараціць тэрмін намечаных да пабудовы прадпрыёмстваў, якія вырабляюць чорны метал, бо выкананьне пяцігодкі можа сарвацца з прычыны дэфіцыту ў чыгуне.

Тав. Сьмірноў (Украіна) адзначае, што плян мала аддае ўвагі разьвіцьцю вугальнае прамысловасьці. Ён зазначае, што закладка новых каналаў праводзіцца вельмі павольным тэмпам, а сродкі, патрэбныя для гэтае мэты, выдаюцца ў вельмі абмежаваным розьмеры.

Выступаючы ў спрэчках, загадчык тарыфна-эканамічнага аддзелу УЦСПС тав. Гінзбург азначыў шмат недахопаў у пяцігадовым пляне разьвіцьця прамысловасьці. Тав. Гінзбург зазначае, што ў пляне не правільна запраектаваны рост валавой прадукцыі. Ён лічыць, што пры тым вялізарным укладзе капіталаў, які намечаны плянам, рост валавое прадукцыі павінен быць куды вышэй.

Прадстаўнікі тэкстыльнае прамысловасьці адзначаюць, што плян вельмі мала ўвагі аддае абнаўленьню асноўнага капіталу, рацыяналізацыі прадпрыёмстваў тэкстыльнае прамысловасьці і забясьпечаньню іх сыравінаю. Між тым большасьць прадпрыёмстваў тэкстыльнае прамысловасьці працуе на даўно амартызаваным і старым абсталяваньні.

Шмат увагі ў спрэчках аддавалася таксама і пытаньням аховы працы, слаба распрацаваным у пяцігадовым пляне, кватэрнага будаўніцтва, падрыхтоўкі тэхнічных сіл і рабочых кадраў і г. д.

У канцы дзённага пасяджэньня выступіў спатканы воплескамі Нарком Шляхоў т. Рудзутак, які завастрыў увагу зьезду на пытаньнях разьвіцьця транспартнае гаспадаркі Саюзу. Тав. Рудзутак зазначае, што транспарт зьяўляецца адным з самых вузкіх месц нашае народнае гаспадаркі. Задача разьвіцьця транспартнае гаспадаркі сустракае шмат цяжкасьцяў, якія ўсё такі патрэбна пераматчы, бо без разьвіцьця транспарту немагчыма і разьвіцьцё іншых галін народнае гаспадаркі. Далейшае разьвіцьцё транспартнае гаспадаркі павінна грунтавацца не толькі на колькасным росьце рухавога складу і даўжыні рэйкавага шляху; яно павінна мець у сваёй аснове больш дасканалую і сучасную тэхніку. Пераход транспартнае гаспадаркі на больш высокую тэхнічную базу павінен быць скончаны у працягу бліжэйшых пяці гадоў.

На вячэрнім пасяджэньні 20-га сьнежня цягнуліся далей спрэчкі аб дакладзе Куйбышава, а пасьля было заслухана яго заключнае слова.

Рэакцыйны бунт на ангельскія грошы.

МЯЦЕЖНІКІ ЗАМАЦАВАЛІСЯ Ў РАЙЁНЕ ДЖЭЛАЛАБАДУ.

ЛЁНДАН, 20-XII. Агенцтва Рэйтэра паведамляе з Пэшавэру (Індыя): «Водлуг апошніх вестак, пазіцыя паўстанцаў, якія апэруюць між Джэлалабадам і Кабулам, вельмі моцная. У часе замірэньня паўстанцы перашкодзілі, каб урадавыя падмацаваньні дасягнулі Джэлалабаду, і трымаюць Джэлалабад у стане адмежаваньня. Банды разбойнікаў згрупаваны на поўнач ад Кабулу. У пятніцу і суботу адбываліся сутычкі, але горад мала пацярпеў. Банды, аднак, да гэтага часу не разагнаны. У іншых правінцыях спакойна. Каля Джэлалабаду адбываюцца далей перамовы між прадстаўнікамі ўраду і паўстанцамі.

ТУРЭЦКІЯ АФІЦЭРЫ Ў ВОЙСКУ АМАНУЛЫ.

КАНСТАНТЫНОПАЛЬ, 20 XII. «Міліэт» паведамляе з Ангоры, што ў абароне Кабулу ад паўстанцаў бралі ўдзел турэцкія афіцэры, якія знаходзяцца на службе аўганскага ўраду. У Ангоры ўпэўнены, што паўстаньне хутка будзе прыдушана, і што прагрэсыўныя элемэнты, якія групуюцца навакол падышаха Аманулы, хутка пераможуць рэакцыйны рух, якім кіруе фанатычнае духоўніцтва. Гэты рух з яго лёзунгамі ў сучасным Аўганістане асуджаны на няўдачу.

РЭАКЦЫЙНЫЯ ПАСТАНОВЫ ВЭНГЕРСКАГА ПАРЛЯМАНТУ.

ВЕНА, 20-XII. Вэнгерская палата дэпутатаў ухваліла ў першым чытаньні пададзены ўрадам законапраэкт аб абмежаваньні волі слова, друку і запытаньняў у парлямэнце.

КАБ УТАІЦЬ ПРАЎДУ...

ВЕНА, 20-12. З Будапэшту паведамляюць, што вэнгерская палата дэпутатаў ухваліла ўчора законапраэкт наконт зьмены парлямэнцкага рэглямэнту. Ухвалена між іншым пастанова, якая дае старшыні права выкрэсьліваць тыя месцы ў пратаколах пасяджэньняў, якія «закранаюць парлямэнцкія і міжнародныя звычаі, нацыянальнае і рэлігійнае пачуцьцё і сеюць клясавую варожасьць». Агалашэньне такіх месц у газэтах забараняецца.

Заўтра парлямант будзе працаваць на аснове новага рэглямэнту.

АПАРТУНІСТАМ НЕ ПА ДАРОЗЕ З КАМУНІСТЫЧНЫМІ КАЛЁНАМІ.

ЗЬЕЗД СІЛЕСКАЕ АРГАНІЗАЦЫІ КПН ВЫКЛЮЧЫЎ З ПАРТЫІ ПРАВЫХ ФРАКЦЫЯНЭРАЎ.

БЭРЛІН. 15 і 16 сьнежня адбыўся надзвычайны зьезд акруговае Сілескае арганізацыі нямецкае камуністычнае партыі. Дакладчыкам ад імя ЦК выступіў т. Тальман. Большасьцю 57-мі галасоў проці 17-ці пры 3-х, якія ўстрымаліся, была ўхвалена рэзалюцыя з прапановаю, каб акруговы камітэт выключыў з партыі лідэра правае групоўкі Гаўзэна. Тых, хто ўстрымаўся, тлумачылі форму свайго галасаваньня тым, што яны не хочуць вырашаць наперад пастаноў акруговага камітэту.

Далей, большасьцю 62-х галасоў проці 19-ці ўхвалена пастанова выключыць з партыі Стэфэна, Эрбэ, Глезэра і Гертэля.

Камінтэрн на варце адзінства КПН.

МАСКВА. Прэзыдыум выканкому Камінтэрну зьвярнуўся з адкрытым лістом да ўсіх сяброў нямецкае кампартыі па пытаньні аб правай небясьпецы ў нямецкай кампартыі і адобрыў умовы, высунутыя правым з боку ЦК КП Нямеччыны.

У ліку гэтых умоў—поўнае падначаленьне дысцыпліне, спыненьне фракцыйнае дзейнасьці і прызнаньне праграмы Камінтэрну і пастаноў 6-га кангрэсу.

НАСТУП НЯМЕЦКІХ ПРАМЫСЛОЎЦАЎ НА ЗАРАБОТАК.

БЭРЛІН, 20-12. 31-га сьнежня скончыцца час правамоцнасьці тарыфных згод у Ганнаверскім, Гамбурскім і Сярэдня Нямецкім раёнах, прычым прадпрыёмцы рашуча адхіляюць усе патрабаваньні рабочых павялічыць заработак. Агульны лік рабочых, якіх закране гэты канфлікт, дасягае 120-ці тысяч.

ПРЫМУСОВЫ АРБІТРАЖ ДЛЯ 350.000 ТЭКСТЫЛЬШЧЫКАЎ.

БЭРЛІН. 15-XII. Урад пастанавіў умяшацца ў канфлікт у саксонскай тэкстыльнай прамысловасьці і забастоўку рабочых верфяў, якая цягнецца ўжо 11 тыдняў. Міністр працы Візэль абвясьціў прымусовую, адхіленую як прафсаюзамі, так і прадпрыёмцамі, арбітражную пастанову аб павышэньні заработку для 375 тысяч саксонскіх тэкстыльшчыкаў усяго на 5 проц з 1-га красавіка 1930 году.

Шкодная гульня нямецкіх „трымацеляў".

БЭРЛІН. «Кёнігсбэргер Альгемайнэ Цэйтунг» паведамляе, што адбылася згода «наконт разьмеркаваньня працы» між заснаваным нядаўна нямецкімі гаспадарчымі коламі «камітэтам па расейскіх справах» і Кёнігсбэрскім «гаспадарчым інстытутам па справах Расеі і усходніх краёў». Гэтая згода набывае моц з 1-га студзеня 1929 году і прадугледжвае такое «разьмеркаваньне працы»: «камітэт па расейскіх справах» будзе распрацоўваць „усе прынцыповыя і асобныя пытаньні гаспадарчае палітыкі і гаспадарчых узаемадачыненьняў", а Кёнігсбэрскі інстытут бярэ на сябе «вывучэньне гаспадарчых адносін на Усходзе»; апроч таго, інстытут будзе асьведамляць савецкія органы аб новых вынаходах у галіне нямецкае тэхнікі, а таксама аб нямецкай сельскай гаспадарцы. Згода прадугледжвае таксама, што ў прэзыдыум кожнае з гэтых арганізацый увойдуць два прадстаўнікі другое.

Мэксіканскай кампартыі непатрэбны падачкі.

НЬЮ ЁРК, 19-XII. Як паведамляюць з Мэксікі, Дыего дэ-Рывэра (вядомы мэксіканскі мастак, сябра ЦК мэксыканскае кампартыі) адмаўляецца ад пасады кіраўніка дэпартаманту прыгожых мастацтваў, бо ўрад абмяжоўвае яго дзейнасьць. Дыего заявіў, што яго назначэньне, як відаць, павінна было лічыцца ўступкаю камуністычнай партыі, але ўрад не згаджаецца дазволіць бесперашкоднае канструктыўнае працы, а камуністычнай партыі непатрэбны падачкі.

Непатрэбную архіўную макулатуру абернем у сьвежую паперу.

Пастанова НК РСІ СССР.

На падставе пастановы Савету Працы і Абароны ад 28 лістапада 1928 г., Народны Камісарыят Рабоча-Сялянскае Інспэкцыі СССР, у згодзе з прадстаўніцтвамі саюзных рэспублік пры ўрадзе Саюзу СССР, пастанаўляе:

1) Абавязаць усе цэнтральныя ўстановы і прадпрыёмствы Саюзу і саюзных рэспублік, а таксама мясцовыя ўстановы і прадпрыёмствы, падрыхтаваць да здачы Паперсындыкату ці яго контр-агентам усю непатрэбную архіўную макулатуру; архіўныя матар'ялы, якія не маюць бясспрэчна навукова-гістарычнае каштоўнасьці і непатрэбны для апэрацыйнае працы ўстановы (першая чарга), падрыхтаваць да здачы ў месячны тэрмін, а матар'ялы, якія патрабуюць папярэдняга прагляду дзеля ўстанаўленьня іх навукова-гістарычнае каштоўнасьці (другая чарга), падрыхтаваць у 2-х месячны тэрмін з дню агалашэньня гэтае пастановы;

2) Абавязаць тыя-ж установы і прадпрыёмствы ў тыднёвы тэрмін ад дню агалашэньня гэтае пастановы скласьці адборачныя сьпісы архіўных матар'ялаў першае і другое чаргі. Гэтыя сьпісы падаць на зацьверджаньне цэнтральным установам саюзных рэспублік—у цэнтрархівы адпаведных рэспублік, а мясцовым установам—у мясцовыя архіўныя органы. Установы саюзнага значэньня абавязаны падаць адборачныя сьпісы ў цэнтрархівы саюзных рэспублік па месцу свайго пабыту.

3) абавязаць НК Шляхоў, НК Пошт і Тэлеграфаў і НК вайсковых і марскіх спраў у тыднёвы тэрмін ад дню агалашэньня гэтае пастановы распрацаваць адборачныя сьпісы архіўных матар'ялаў у цэнтралізаваным парадку, якія пагадзіць з цэнтрархівамі саюзных рэспублік і разаслаць сваім мясцовым органам для кіраўніцтва;

4) абавязаць цэнтрархівы саюзных рэспублік: а) даць права сваім мясцовым органам зацьвярджаць адборачныя сьпісы мясцовых устаноў на архіўныя матар'ялы першае чаргі і канкрэтна зазначыць, як забясьпечыць захаваньне матар'ялаў, якія сапраўды маюць навукова-гістарычную каштоўнасьць; б) у тыднёвы тэрмін распрацаваць мерапрыёмствы па спрашчэньні парадку і тэхнікі прац у справе разгляду архіўных матар'ялаў другое чаргі; в) спрасьціць парадак зацьверджаньня пратаколаў разборачных камісій пры ўстановах для разгляду архіўных матар'ялаў другое чаргі ў тым сэнсе, каб гэтыя пратаколы зацьвярджаліся тымі-ж архіўнымі органамі, прадстаўнікі якіх бралі ўдзел у разглядзе архіўных матар'ялаў другое чаргі.

Заўвага: 1) Пратаколы разборачных камісій пры раённых і адпаведных ім установах зацьвярджаюцца акруговымі архіўнымі арганізацыямі, а пратаколы адборачных камісій пры ўстановах воласьці і павету і адпаведных ім установах зацьвярджаюцца губэрскімі архіўнымі органамі;

2) пастанова аб здачы архіўных матар'ялаў не распаўсюджваецца на сельскія мясцовасьці якія знаходзяцца па-за чыгуначнымі, ці воднымі шляхамі.

5) Абавязаць цэнтральныя і мясцовыя архіўныя органы саюзных рэспублік: а) разглядаць падаваемыя ім адборачныя сьпісы архіўных матар'ялаў першае чаргі ў 3-хдзённы тэрмін ад дню іх атрыманьня; перагляд сьпісаў у гэты тэрмін лічыць іх зацьверджаньнем; б) у 3-хдзённы тэрмін ад дню агалашэньня гэтае пастановы разглядзець усе пададзеныя ім адборачныя сьпісы ва ранейшы час; в) па згодзе з адпаведнымі ўстановамі і не пазьней 7-мідзённага тэрміну камандыраваць сваіх прадстаўнікоў для ўдзелу ў разглядзе архіўных матар'ялаў другое чаргі; незьяўленьне ў гэты тэрмін прадстаўнікоў архіўных органаў не прыпыняе працы камісій устаноў па разборцы архіваў; пратаколы разборачных камісій падаюцца на зацьверджаньне адпаведнага архіўнага органу.

6. Каб паскорыць працу па разборцы архіўных матар'ялаў, дазволіць установам і прадпрыёмствам, а таксама архіўным органам, наймаць для гэтае працы часовых працаўнікоў; аплату гэтых працаўнікоў праводзіць за кошт сум, выручаных ад продажу архіўнае макулатуры.

7. Абавязаць Паперсындыкат і яго контр-агентаў авансаваць установы, якія знаходзяцца на дзяржбюджэце і ня маюць сродкаў для арганізацыі працы па разборцы архіваў; авансы ўстановам выдаваць за абумоўленыя да здачы партыі звыш 50 тон у разьмеры 10 проц. кошту макулатуры і за партыі менш 50 тон—у разьмеры 25 проц. іх кошту.

8. На падставе пастановы Савету Працы і Абароны, прэміраваньне за збор, адборку і здачу макулатуры праводзіць у наступным парадку: а) у кожнай установе заснаваць фонд прэміраваньня, адлічыўшы ў яго 10 пр. ад усяе сумы, выручанае за продаж паперовае макулатуры; б) прэміраваць належыць тых асоб, а таксама групы іх, якія найбольш мэтазгодна наладжваюць адборку архіўных матар'ялаў, своечасна падрыхтоўваюць да здачы паперовую макулатуру і адбіруць ня дакладна водлуг зацьверджаных адборачных сьпісаў; в) прэміраваньню таксама падлягаюць тыя асобы і групы асоб, якія выкажуць ініцыятыву ў адшуканьні новых, няўлічаных установамі ці прадпрыёмствамі макулатурных фондаў, у тым ліку архіўных; г) пэрсанальнае вылучэньне асоб, якія падлягаюць прэміраваньню, а таксама разьмер прэмій, робіць кіраўнік данае ўстановы ці прадпрыёмства супольна з мясцовымі органамі прафсаюзаў.

9. ускласьці на НК РСІ саюзных рэспублік і на мясцовыя РСІ нагляд за своечасным і поўным ажыцьцяўленьнем гэтае пастановы;

10. Даручыць групе таварыша Гросмана В. да 20-га красавіка 1929 г. праверыць выкананьне гэтае пастановы.

Нам. Наркома РСІ СССР
ЛЕБЕДЗЬ.

У Саюзных Рэспубліках.

ГРУПЫ „ЛЁГКАЕ КАВАЛЕРЫІ" АПРАЎДАЛІ СЯБЕ.

У ГРУПЫ ПАВІННА ЎЦЯГВАЦЦА БЕСПАРТЫЙНАЯ МОЛАДЗЬ РАБОЧЫХ, БАТРАКОЎ І БЕДНАТЫ. УХІЛЯЦЦА, КАБ У ГРУПЫ НЕ ПАПАЛІ КУЛАЦКІЯ ЭЛЕМЭНТЫ.

МАСКВА, 20-XII. У пастанове ЦКК УсеКП(б) і ЦК УсеЛКСМ аб працы груп „лёгкае кавалерыі" між іншым зазначана:

«Не зважаючы на кароткі перыяд працы, групы «лёгкае кавалерыі» паказалі сваю жыцьцёвасьць і дасягнулі станоўчых вынікаў у зьнішчэньні выкрытых імі выпадкаў бюракратызму, валакіты, нядбайнасьці, а часам і злачыннасьці ў савецкім апараце. Поруч з гэтым у іх працы ёсьць яшчэ такія значныя недахопы: вельмі слабае ўцягваньне беспартыйнае моладзі, зусім нязначнае разгортваньне працы на вёсцы, дрэннае кіраваньне групамі з боку органаў РСІ і камсамолу. Галоўнаю задачаю груп „лёгкае кавалерыі" зьяўляецца рашучая барацьба з бюракратызмам, закасьцянеласьцю апарату і яго нядбайнымі адносінамі да патрэб працоўных. Уцягваньне ў групы «лёгкае кавалерыі» павінна праводзіцца выключна ў дабраахвотным парадку. У большай меры трэба ўцягваць у іх беспартыйную моладзь. На вёсцы ў групы трэба ўцягваць пераважна батракоў і беднату, ні ў якім разе не дапушчаючы ў іх кулацкіх і варожых элемэнтаў. Органы РСІ абавязаны спрыяць, дапамагаць і кіраваць групамі «лёгкае кавалерыі». Адначасна з уцягваньнем у сваю працу груп „лёгкае кавалерыі", органы РСІ і камсамолу павінны ўжываць захады да вылучэньня ў савецкі апарат тых „кавалерыстаў", якія выявілі сябе, як актыўныя і здольныя працаўнікі

Пад знакам якаснага росту.

МАСКВА, 20-12. 20-га сьнежня адчынілася 27-я маскоўская павятовая партыйная канфэрэнцыя. Прысутнічае звыш 500 дэлегатаў.

Канфэрэнцыя заслухала даклад т. Палонскага аб працы МК УсеКП(б).

Не зважаючы на памылкі, дапушчаныя асобнымі кіраўнікамі Маскоўскае арганізацыі,—сказаў т. Палонскі,—у агульным МК і ўся Маскоўская арганізацыя прытрымлівалася напрамку 15-га зьезду, ажыцьцяўляючы яго ў практычнай працы. МАСКОЎСКАЯ ПАРТЫЙНАЯ АРГАНІЗАЦЫЯ ЗА ГОД ВЫРАСЛА НА 20 ПРОЦ. Прынята ў партыю каля 25.000 рабочых ад варстату. У сучасны момант У МАСКВЕ І ГУБЭРНІ НАЛІЧВАЕЦЦА 165.000 КАМУНІСТАЎ. Удзельная вага ў Маскоўскай партыйнай арганізацыі РАБОЧЫХ АД ВАРСТАТУ павялічылася ЗА ГОД З 41 ДА 47 ПРОЦ. Аднак, гэтыя лічбы яшчэ нявялікія. Трэба дасягнуць не толькі 50 проц., але і 60 проц рабочых ад варстату ў Маскоўскай арганізацыі. У канцы т Палонскі абмаляваў задачы маскоўскае арганізацыі ў барацьбе з ухіламі ад ленінскага напрамку і ачысткі партыі ад нястойкіх і чужых элемэнтаў.

Вітаньне працоўным Кітаю ад пралетарыяў Масквы.

МАСКВА, 20-12. 20-га сьнежня ў тэатры Мэйерхольда адбыўся вечар, прысьвечаны гадавіне кантонскага паўстаньня. Даклад зрабіў т. Страхаў.

Сход ухваліў рэзалюцыю, у якой гаворыцца: „Мы, прадстаўнікі маскоўскага пралетарыяту і студэнты Камуністычнага Універсытэту працоўных Кітаю пасылаем гарачае прывітаньне працоўным Кітаю, якія паказалі яскравыя прыклады вялікага гераізму і самаахвярнасьці ў барацьбе іх з замежнай і ўнутранай контр-рэвалюцыяй. Мы ўпэўнены, што ў бліжэйшы час кітайскія працоўныя масы ізноў зьбяруцца і з дапамогаю міжнароднага пралетарыяту замацуюць кітайскую рэвалюцыю на новай аснове,—на аснове ўлады саветаў".

Вечар скончыўся п'есаю «Рычы Кітай», пастаўленаю артыстамі тэатру імя Мэйерхольда.

Першы тыраж 2-е пазыкі індустрыялізацыі.

МАСКВА, 20-XII. Наркамфін СССР наладжвае першы тыраж другое пазыкі індустрыялізацыі ў Ленінградзе 26—28 студзеня 1929 г.

Сотні новых трактараў нашага вырабу.

ЛЕНІНГРАД, 18-XII. „Красный Путиловец" у першым квартале поўнасьцю выканаў вытворчую праграму трактарабудаваньня. Агульны выпуск трактараў дасягае 400 штук. У студзені трактары сьнежаньскага выпуску будуць адгружаны для Закаўказьзя і Туркестану.

Завочная падрыхтоўка ў партшколы.

МАСКВА, 19-XII. АПА ЦК УсеКП(б) прапанаваў мясцовым агітпропам арганізаваць завочную падрыхтоўку ў савецкія партыйныя школы спэцыяльна адабраных кандыдатаў і ў першую чаргу партыйцаў, якія працуюць на вытворчасьці, сялян-беднякоў і батракоў і інш. Пытаньне падрыхтоўкі ў савецкія партыйныя школы радзіцца асьвятляць у мясцовым друку. Адбор кандыдатаў павінен скончыцца да 1-га лютага 1929 г.

Загатоўкі лёну выраслі ў 5 разоў.

МАСКВА, 20-XII. Водлуг папярэдніх вестак НКГандлю СССР, па ўсім Саюзе за лістапад было загатоўлена 33.933 тоны лёнавалакна проці 6.705 тон за кастрычнік; гэтыя лічбы сьведчаць пра павялічэньне загатовак у 5 разоў.

Тэрор клясавага ворага.

АРМАВІР, 20-XII. У станіцах Надзежнай і Удобнай кулацкая моладзь спрабавала разагнаць каменьнямі карнавалы бядняцка-серадняцкае моладзі, прысьвечаныя выбарам. У станіцы Прочнаакопскай каменем цяжка паранены член выбарчае камісіі бядпячка Немкава. Замах на Немкаву—справа рук кулакоў.

• • •

КРАСНАДАР, 20-XII. У станіцы Мар'інскай забіт актыўны юнкор-мастак станічнае насьценнае газэты т. Коржаў. Забойца арыштован. У станіцу Мар'інскую выехалі прадстаўнікі пракуратуры і рэдакцыі.

Хлебазагатоўкі растуць.

МАСКВА. Водлуг вестак НК Гандлю СССР, за 3-ю пяцідзёнку сьнежня загатоўлена 186.474 тоны збожжавага хлеба проці 172.169 тон у папярэдняй пяцідзёнцы, гэта дае павялічэньне загатовак на 8,3 проц. У параўнаньні з леташнім, сёлетняя загатоўка гэтае пяцідзёнкі дае рост на 63,6 проц.

На каапэраваньне беднаты.

МАСКВА. Каб пашырыць каапэраваньне беднаты, праўленьне Цэнтрасаюзу дае ў цэнтральны фонд каапэраваньня беднаты ў якасьці авансу 125 тысяч рублёў з прыбыткаў 1927-28 году.

Камсамол на бой з антысэмітызмам.

МАСКВА, 20-12. ЦК УсеЛКСМ зьвярнуўся да ўсіх камсамольскіх арганізацый з лістом, у якім зазначаецца, што барацьба з антысэмітызмам павінна праводзіцца ў шчыльнай сувязі з інтэрнацыянальным і антырэлігійным выхаваньнем сяброў УсеЛКСМ, усяе моладзі і дзяцей. Поруч з выхаваўчаю працаю належыць ужываць і пакараньні, ня спыняючыся перад выключэньнем з камсамолу антысэмітаў. Трэба выхоўваць ва ўсіх сяброў камсамолу разуменьне поўнае нясумяшчальнасьці нацыянальнае варожасьці, і, між іншым, антысэмітызму з пабытам ва УсеЛКСМ.

Паказальныя суды над непрацаздольнымі дэпутатамі.

ХАРКАЎ. Харкаўскія друкары выклікаюць усіх рабочых харчовае прамысловасьці Харкаву на спаборніцтвы ў кампаніі перавыбараў у саветы ў Арцёмаўскай акрузе. У клюбах і чырвоных кутках праводзяцца паказальныя суды над непрацаздольнымі дэпутатамі.

ПРАФЭСАРА ТАРАШКЕВІЧА НЕАБХОДНА АБРАЦЬ АКАДЭМІКАМ.

Д-р Тарашкевіч, які скончыў пецярбурскі унівэрсытэт, адзін з бліжэйшых вучняў выдатнага прадстаўніка мовазнаўчай школы ў Ленінградзе, акад. Шахматава, зьяўляецца выдатнаю фігураю на грунце беларускага мовазнаўства. У 1905 годзе, калі пачаўся нацыянальна-палітычны рух на Беларусі, і калі зьявілася магчымасьць друкаваць на беларускай мове, і стала разьвівацца беларуская літаратура, зьявілася крайняя неабходнасьць прывесьці ў сыстэму граматычныя правілы ў беларускай мове і адначасна выпрацаваць правапіс. У гэтай працы Тарашкевіч прымаў значны ўдзел, і яго пачатковая граматыка была першаю спробаю навуковай і практычнай граматыкі разам. У гісторыі беларускай мовы граматыка д-ра Тарашкевіча зьяўляецца эпохальнаю, і далейшыя граматыкі ў значнай меры разьвівалі галоўныя погляды д-ра Тарашкевіча. Апошні падрыхтаваў да друку сынтаксіс беларускай мовы і шэраг іншых прац, якія ў сучасны момант яшчэ не маглі быць надрукаваны, але павінны быць надрукаваны ў Менску.

Д-р Тарашкевіч—выдатны вучоны, павінен стаць арганізатарам катэдры беларускага мовазнаўства ў Беларускай Акадэміі Навук. Вось чаму правільна паступіў агульны сход прафэсароў БДУ, які адбыўся 20 га сьнежня 1928 г., які вынес наступную рэзалюцыю: «АГУЛЬНЫ СХОД ПРАФЭСАРОЎ І ВЫКЛАДЧЫКАЎ УНІВЭРСЫТЭТУ, ЗАСЛУХАЎШЫ СПРАВАЗДАЧУ АБ НАВУКОВАЙ ДЗЕЙНАСЬЦІ Д-РА ТАРАШКЕВІЧА ЛІЧЫЦЬ НЕАБХОДНЫМ УЗБУДЗІЦЬ ХАДАЙНІЦТВА ПЕРАД УРАДАВАЮ КАМІСІЯЙ, ЯКОЙ ДАРУЧАНЫ ВЫБАР КАНДЫДАТАЎ У АКАДЭМІКІ, КАБ ЯНА ВЫСУНУЛА НА ПАСАДУ АКАДЭМІКА Д-РА ТАРАШКЕВІЧА». Гэта рэзалюцыя зусім слушная, і калі д-р Тарашкевіч будзе абраны акадэмікам, то ў яго асобе Беларуская Акадэмія Навук будзе мець выдатнага навуковага дзеяча.

Рэктар Унівэрсытэту
праф. У. ПІЧЭТА.

РАЗВОДЗЬДЗЕ Ў ЛЕНІНГРАДЗЕ.

Некаторыя фабрыкі заліты вадою.

ЛЕНІНГРАД, 21-XII, 10 гадз. 55 хвіл. З сёньняшняе раніцы пасьля некаторага зьніжэньня вада на Няве пачала ізноў прыбываць. На заводзе „Большевик" не працуе 6 цэхаў—чатыры металюргічных і два механічных. На фабрыцы «Рабочий» вада прайшла ў трапальнае аддзяленьне. На фабрыцы імя Валадарскага праца спынена. На фабрыцы «Красный Ткач» праца адбываецца без перабояў. Уначы ўсё узьбярэжжа Нявы ў раёне заводаў засталося без сьвету, бо напорам вады былі папсаваны электрычныя слупы. На фабрыцы імя Ногіна вада заліла насосную станцыю фабрыкі. Дзякуючы натугам рабочых удалося выратаваць значны лік пражы, якая знаходзілася на беразе. На фабрыцы «Рабочий» рабочыя выратавалі ад вады ўсю бавоўну і перанесьлі яе ў верхнія памяшканьні. На фабрыцы імя Валадарскага на працягу ўсёе ночы рабочыя наступныя працавалі, ратуючы маёмасьць. Заліты вадою ваколічныя вёскі на правым і левым беразе Нявы, куды харч дастаўляецца на чаўнох. На 5-й электрастанцыі «Красный Октябрь» узровень вады дасягнуў 294-х сантымэтраў вышэй ардынару. У машыннай залі вышыня вады 9 сантымэтраў. З прычыны пагражаючага становішча, на другой турбіне праца спынена. У Валадарскім раёне міліцыя забіла заняла ўсе лодкі для дастаўкі харчу заліўным вадою вёскам.

• • •

ЛЕНІНГРАД, 21-XII. Водлуг апошніх вестак, вада на Няве пачала зьмяншацца. У раёне „Большевика", паняровае фабрыкі імя Валадарскага, «Красный ткач» і інш. вада паволі спадае.

Становішча у раёне пятае ГЭС—электрастанцыі „Красный Октябрь" застаецца без зьмен. Яшчэ на працягу сёньняшняга дню удалося пусьціць фабрыкі, якія ўчора спынілі сваю працу. Падрыўныя працы адбываюцца далей. Зараз праз рэспубліканскі мост ідзе на камавэгу вясеўшым у лядах ледаколам «Силач», «Лёд» і „Злод" ледакол «Пурга».

ЗАЦЯЖНЫ ЎРАДАВЫ КРЫЗІС У ФІНЛЯНДЫІ.

Фінляндзкі ўрад падаўся у адстаўку. Сітуацыя завастрылася з прычыны адмовы найбольшай соймавай фракцыі сацыялістаў утварыць урад ці нават прыняць удзел у ім. Другая па ліку аграрная партыя вынесла такую-ж рэзалюцыю. Прэзыдэнт даручыў сфармаваць урад лідэру правай фракцыі.

ГЕЛЬСІНГФОРС. 20-12. Лідэр кааліцыйнае партыі (манархічная) Інгман паведаміў прэзыдэнта, што адмаўляецца скласьці габінэт з прычыны адмоўных адносін аграрыяў да яго праэкту заснаваць кааліцыю фінскіх буржуазных партый. Прэзыдэнт даручыў скласьці ўрад лідэру прагрэсыўнае партыі Мантэрэ.

ВОДГУКІ НА ДАКЛАД ЛІТВІНАВА Ў ПРАЗЕ.

ПРАГА, 17-XII. Амаль-што ўсе газэты агаласілі зьмест дакладу Літвінава на сэсіі ЦВК СССР. Некаторыя газэты пры гэтым падкрэсьліваюць імкненьне СССР да міру і яго гатоўнасьць разброіцца.

Пуанкарэ падкупляе парлямант.

ПАРЫЖ. 20-12. Агенцтва Гаваса паведамляе: «Урадавы праэкт аб пэнсіях дэпутатам палаты прадугледжвае аклад у разьмеры 45-ці тысяч франкаў для кожнага дэпутата ў год, з прыбаўкаю 12-ці тысяч франкаў для тых дэпутатаў, якія прымушаны мець дзьве кватэры (маецца на ўвазе дэпутаты з правінцыі, і, далей, з прыбаўкаю 3-х тысяч франкаў для жанатых і 2-х тысяч на кожнае дзіця.

Бэнеш маўчыць, значыць—згодзен...

ПРАГА. 20-12. На сёньняшнім пасяджэньні камісіі па замежных справах чэхаславацкае палаты дэпутат Штэрн прапанаваў патрабаваць ад міністра замежных спраў Бэнеша неадкладнага тлумачэньня наконт артыкулу ў вячэрняй газэце ўрадавае партыі аграрыяў «Вечар». (Гэты артыкул пацьвярджае паведамленьні аб антысавецкіх мэтах падарожжа французскага генерала і аб удзеле Чэхаславакіі ў антысавецкім блёку). Прапанова Штэрна адхілена.

Згодніцкая гаварыльня.

ПАРЫЖ. У Брусэлі адбылася сэсія выканкому міжнароднае фэдэрацыі горнарабочых пад старшынствам Гербэрта Сьміта (старшыня агульнаангельскае фэдэрацыі горнарабочых). Выканком запытаў швэдзкі і нарвэскі саюзы горнарабочых аб іх узаемадачыненьнях з саюзам горнарабочых СССР, і між іншым, аб прапанове савецкага дэлегата на апошнім зьезьдзе нарвэскага саюзу ў Осло. З іншых пытаньняў, якія абмяркоўваліся выканкомам, больш значным было пытаньне наконт падрыхтоўкі да падыходзячае ў студзені сэсіі эканамічнага камітэту Лігі Нацый.

НЕЗДАВОЛЕНЬНЕ ПРОЦІ ЧАНКАЙШЫСТАЎ.

ПЕКІН, 20-XII. Як паведамляе „Норд Чайна Стандарт", пекінскі студэнцкі саюз паслаў у Нанкін цэнтральнаму камітэту Гаміндану тэлеграму з патрабаваньнем неадкладна даць адстаўку міністру замежных спраў Ван-Чжэн-Ціну і міністру фінансаў Суя-Цзэ-Вэню, абвінавачваючы іх у тым, што ў сваі перамовах з чужаземнымі дзяржавамі яны аддалі ў ахвяру суверэнныя правы Кітаю.

У ЛІТВЕ.

Вальдэмарас аб Лугано.

Урадавае літоўскае агенцтва „Эльта" паведамляе, што Вальдэмарс у размове з карэспандэнтам гэтага агенцтва засьведчыў, што згодна з 11 арт. статуту Лігі Нацый польска-літоўскія спрэчкі, па яго думцы, трэба лічыць закончанымі.

„Рытас" аб польска-літоўскім гандлю.

Орган літоўскіх хадэнаў „Рытас", абгаварваючы польска-літоўскія гандлёвыя ўзаемаадносіны, падкрэсьлівае, што ў 1927 г. Польшча вывезла ў Літву тавараў на 39 млн. літаў (3,9 млн. даляраў). Калі-б між Польшчай і Літвою ўстаноўлена была бесперашкодная камунікацыя, дык гады польскі імпарт у Літву павялічыўся-б да 65 млн. л тау у год. У той самы час Літва ня можа разьлічаць на свой сельскагаспадарчы экспарт у Польшчу, бо апошняя зьяўляецца таксама сельска-гаспадарчай краінай.

Літоўскія хадэкі і ўрад Вальдэмараса.

15 сьнежня адбыўся ў Коўні, у рэдак. „Рытас" пасяджэньне Галоўнай Рады літоўскай хадэцыі, якая прыняла рэзалюцыі: 1) аб вызваленьні арыштаваных у свой час палітычнай паліцыяй членаў хадэцыі і 2) аб зачыненьні канцэнтрацыйнага лягеру ў Ворнях, як нармальнага з часоў вайны. Урэшце, пастаноўлена ў далейшым трымацца нэўтральнай пазіцыі ў тактыкі ў адносінах да Ураду Вальдэмараса.

Рэакцыйнае паўстаньне на ангельскія грошы

Яшчэ некалькі месяцаў таму назад, калі аўганскі падышах Аманула падарожнічаў па Эўропе, ангельскія газэты распаўсюджвалі чуткі аб паўстаньні аўганскіх плямёнаў, незадаволеных рэфарматарскаю дзейнасьцю падышаха. Ангельскія буржуазныя пісакі, уласна кажучы, толькі трохі пасьпяшаліся. Яны раней часу выказалі голасна пажаданьні, якія былі на сэрцы ўсіх ангельскіх імпэрыялістаў.

Паўстаньне выбухнула толькі цяпер і, мяркуючы па няпоўных вестках, якія даходзяць да замежнага сьвету, аўганскі ўрад церпіць ваенныя няўдачы, і паўстанцы занялі фарты, абкружаючыя сталіцу дзяржавы—Кабул. У гэтых няўдачах няма, аднак, нічога дзіўнага, бо арганізацыя аўганскае арміі па эўрапейскаму ўзору толькі пачалася, і ўрад, ня маючы даволі вайсковых сіл, волей-няволей павінен быў карыстацца для сваёй абароны дапамогаю асобных плямёнаў, якія знаходзяцца пад кіраўніцтвам сваіх фэадальных абшарнікаў-ханаў. Але менавіта гэтыя ханы больш усяго незадаволены рэформамі, якія ўводзяцца падышахам, бо ў выніку гэтых рэформ яны пазбаўляліся сваіх прывілей і прымушаны былі падпарадкавацца цэнтральнаму ўраду. Гэты настрой добра ведаюць ангельскія агенты, якія не шкадуюць золата, каб падкупіць ханаў, незадаволеных падышахам Аманулай. Таму, калі выбухнула паўстаньне паўдзікага племя шынвары, якое жыве на граніцы Аўганістану з Індыяй, шчодра падкупленага ангельскімі грашыма і ангельскай зброяй, дык і правадыры іншых плямёнаў здрадзілі падышаху і далучыліся да паўстаньня.

Ці можна сумнявацца, што ангельскі ўрад не пашкадуе сродкаў, каб паспрабаваць скінуць падышаха Аманулу? Менавіта Аманула зьяўляецца прадстаўніком і выяўцелем інтарэсаў тае часткі аўганскага народу, якая імкнецца да нацыянальнае незалежнасьці. Іменна Аманула быў ініцыятарам вайны Аўганістану з Англіяй у 1919 г., у выніку якое Англія павінна была прызнаць незалежнасьць Аўганістану. І цяпер, імкнучыся перабудаваць сваю краіну на эўрапейскі лад, Аманула абмяжоўвае імкненьні ангельскага імпэрыялізму захапіць Аўганістан і атрымаць, такім чынам, пад свой загад краіну, якая мяжуецца з СССР. Але асаблівую злабу ангельцаў выклікаюць прыяцельскія дачыненьні аўганскага ўраду з Савецкім Саюзам.

Савецкі ўрад, верны сваёй пашане да правоў народаў, з першага-ж дню свайго існаваньня прызнаў права Аўганістану на незалежнасьць. Абапіраючыся на прыязьнь з СССР, Аманула мог аказаць адпор спробам ангельскага імпэрыялізму накласьці сваю лапу на Аўганістан. Ня дзіва, што ангельскі ўрад зрабіў усё, што толькі мог, каб шляхам распальваньня ўнутранае вайны вярнуць Аўганістан у ранейшае становішча распыленасьці і слабасьці. Ён разьлічваў выкарыстаць Аўганістан, як апорны пункт для нападу на СССР і як шлях да бакінскае нафты.

У асобе мусульманскіх папоў-мулл і фэадальных ханаў ангельскія агенты знайшлі сабе верных памоцнікаў. Цёмныя паўдзікія горцы служаць, самі таго ня ведаючы, гарматным мясам у руках ворагаў сваёй бацькаўшчыны. Але затое ўсе прагрэсыўныя элемэнты краіны аб'ядналіся навакол падышаха, бо яны ведаюць, што справа ідзе аб лёсе Аўганістану.

Нельга, зразумела, прадказаць бліжэйшых вынікаў распачатае барацьбы. Але ўжо з упэўненасьцю можна сказаць, што перамога Аманулы і падтрымліваючай яго гандлёвай буржуазіі будзе ў звычайнай меры залежаць ад таго, ці здолеюць яны перацягнуць на свой бок сялянства.

Ангельскія стаўленікі могуць атрымаць часовую перамогу. Але зламаць нацыянальна-вызвалены рух народных мас Аўганістану яны надоўга ня здолеюць. Гэта пераконваюча даказаў прыклад Турцыі і Пэрсіі.

У ПАНСКАЙ ПОЛЬШЧЫ

Стачка ў чыгуначных майстэрнях Львову.

ВАРШАВА, 20-XII. У Львове ў чыгуначных майстэрнях, не зважаючы на перашкоды з боку пэпээсаўцаў, выбухнула стыхійная забастоўка. Бастуе 2 тысячы чалавек. Рабочыя патрабуюць выплаты месячнае дапамогі да надыходзячага сьвята.

Замест „генэральнага“ галоўны штаб.

Па загаду міністра вайсковых спраў, у Польшчы зьмяняецца назва «Генэральнага Штабу» на назву „Галоўны Штаб“. Зьмена гэтая матывіруецца гістарычнымі і арганізацыйнымі прычынамі. Галоўны штаб, які будзе падлягаць генэральнаму інспэктару збройных сіл, выконваць будзе ролю штабу вярхоўнага правадыра на выпадак вайны.

Гандаль Польшчы з СССР.

«Работнік» (№ 356) паведамляе, што ў бягучым гаспадарчым годзе, г. ё. да кастрычніка 1929 г. прадбачыцца па плану «Совпольторгу» закуп у Польшчы наступных [illegible]

Дэфіцытнасьць польскага гандлёвага балансу.

Польскі афіцыйны Галоўны Статыстычны Урад [illegible] у Польшчу [illegible] на 261.095.000 злот., а вываз з Польшчы на 203.113.000 зл. Дэфіцыт раўняецца 6 міл. злот.

Канфіскацыя газэт.

17 сьнежня у Лодзі сканфіскаваны [illegible]

Арышт у Вільні.

«Газ. Варшаўска» (№ 373) паведамляе што ў Вільні арыштавана асоба, прозьвішча якой газэта не падае. Асоба гэтая быццам вяла сярод расейскай эміграцыі „вельмі асьцярожную прапаганду“.

Лік школ у Польшчы.

У бюджэтнай камісіі польскага сойму гэтымі днямі разглядаўся бюджэт міністэрства асьветы. З дакладу рэфэрэнта выявілася, што ў Польшчы цяпер ёсьць 26476 пачатковых школ і ў іх вучыцца 3362822 вучні; сярэдніх школ—дзяржаўных і прыватных—796 і вучняў у іх—215470; вышэйшых школ—12 і ў іх студэнтаў—41440, у тым ліку 72 проц. мужчын.

Адчыненьне мосту праз Шчару.

«Кур'ер Віл.» (№ 290) паведамляе, што 16 сьнежня адбылося ўрачыстае адчыненьне новапабудаванага маста праз Шчару каля Слоніму.

Чыгуначная катастрофа ў Кобрыне.

Уначы з 17 на 18 сьнежня на ст. Кобрын (З. Бел.) адзін таварны поезд наехаў на другі, з прычыны чаго 6 [illegible]

Халады ў Польшчы.

Па ўсёй Польшчы, а асабліва на ўсходзе [illegible]

Абмен палітвязьняў між Польшчай і Літвою.

«Дзеньнік Віл.» (№ 290) паведамляе, што між Польшчай і Літвою у студзені 1929 г. адбудзецца абмен палітвязьнямі. Польшча выменьвае 30 палітвязьняў.

Новы дырэктар Віл. Бел. гімназіі.

«Бел. Крыніца» (№ 57) паведамляе, што на месца [illegible] Станкевіча дырэктарам Віл. Бел. гімназіі назначаны настаўнік тае-ж гімназіі гр. Міхалевіч.

ПА БЕЛАРУСКАЙ ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

ЗДАЁМ ХЛЕБ У КААПЭРАЦЫЮ, Б'ЁМ СПЭКУЛЯНТА І КУЛАКА.

[illegible]

Бедната і серадНякі вёсак Бязьверхавічы, Падліпкі, Быкава (Случчына) калектыўна здаюць хлеб у каапэрацыю.

На плякатах лёзунгі: „Усе лішкі хлеба ў каапэрацыю. Ні фунта спэкулянту, кулаку і скупшчыку“.

Уся маса з рынку падышла да ссыпнога пункту слуцкага гарадзкога спажывецкага т-ва, дзе па чарзе адзін за адным выступалі здатчыкі хлеба—сяляне, якія горача заклікалі масу не прадаваць хлеба спэкулянту, а толькі каапэрацыі. Гэтых прамоўцаў выступіла 6 чал.

Асабліва трэба адзначыць выступленьне незаможнага селяніна з в. Падліпкі 50 гадовага дзядзькі Мірона, які заклікаў усіх беднякоў і серадНякоў акруцецца вакол мерапрыемстваў улады і каапэрацыі і ў саюзе з рабочай клясай узмацняць сацыялістычнае будаўніцтва.

З прывітаньнем ад імя Слуцкага РВК КП(б)Б выступіў т. Вертліб, які казаў, што толькі дзякуючы шчыльнай сувязі рабочага з беднацкім серадняцкім сялянствам можна перамагчы нашыя недахопы, палепшыць становішча працоўнага насельніцтва Савецкага Саюзу.

У канцы выступіў старшыня слуцкага

Пасьля гэтага пачалі ссыпаць зерне на ссыпны пункт. У гэты дзень з вёскамі было здадзена 11 тон зерня.

Кулацкія думкі востра супярэчаць думцы астатняй часткі вёскі. Калі адзін кулак вёскі Машыцы правозіў каля абозу калектыўнага здатчыкаў воз з зернем на рынак, дык Бязьверхаўцы і Падліпцы хацелі павярнуць яго ў агульны абоз, угаварвалі прадаць хлеб у каапэрацыю, але нічога не маглі зрабіць. Кулак спалохаўся вырвонага сьцягу і ўцёк і кані. Але зазаду яго палуліся галасы: прэч кулакоў, ворагаў савецкай улады і каапэрацыі. Гэты выпадак ясна гаворыць аб тым, якія розныя думкі выказваюцца ў кулака і беднацка-серадняцкай часткі вёскі.

10 сьнежня, па прыкладу Бязьверхаўцаў, Падліпцаў і Быкаўцаў з Селішча прывезла ў каапэрацыю 7 тон хлеба.

Трэба спадзявацца, што гэтыя прыкладныя вёскі будуць прыкладам для калектыўнай здачы хлеба ў каапэрацыю па іншых вёсках Случчыны і ўсёй Савецкай Беларусі.

Г. Дзяжурны.

Сяляне арганізуюць калектыўныя сады.

Сяляне пасёлку «Чырвоны Волат» Самахвалавіцкага р., Менскай акр. у мінулым восень засадзілі групавы сад у 12 гект. Пасяленцы прымалі надзвычайна актыўны ўдзел у пасадцы сада.

У наступную вясну пасялянцы маюць калектыўна абгарожу вакол гэтага саду.

Палепшылі працу пажарнай каманды.

Спэцыяльная камісія гарсавету праведзла агляд становішча мазырскае пажарнай каманды. Пры аглядзе выявілася, што ў працы каманды ёсьць шмат палепшаньняў у параўнаньні з мінулым. Рэгулярна праводзяцца заняткі па пажарнай справе, значна палепшылася кваліфікацыя пажарнікаў.

Але ўсё-ж-такі маецца і шмат недахопаў. Неакуратна прыходзяць на дзяжурствы, позьняцца на 30-45 і цэлую гадзіну, маюцца выпадкі, калі асобныя пажарнікі прыходзяць п'янымі на варту і сам начальнік ня раз прыходзіў п'яным.

Пасыўныя адносіны некаторых пажарнікаў у часе пажару, ненармальныя ўзаемадачыненьні паміж начальнікам і пажарнікамі, грубыя адносіны з боку начальніка да пажарнікаў і наадварот. Зусім адсутнічае культвыхаваўчая праца і г. д.

На падставе гэтага агляду апошняе пасяджэньне прэзыдыуму гарсавету пастанавіла прасіць АПБ аб тым, каб саюз РКГ больш зьвярнуў увагі на выхаваўчую працу сярод пажарнікаў, наладзіў лепшыя ўзаемадачыненьні між начальнікам і падначаленымі.

Таксама трэба пераглядзець склад дружыны і выкінуць адтуль элемэнты, якія разлагаюць дружыну і падрываюць працу. Трэба спадзявацца, што гэтыя хваравітыя зьявішчы, якія маюцца ў дружыне, будуць зьнішчаны.

Я. Саф'ян.

Мазыр.

Драмгурток „Полымя“ на Кругляншчыне.

У пачатку сьнежня г. г. беларускі вандроўны драмгурток „Полымя“ наведаў Кругляншчыну [Аршанскае акругі].

Да гэтага ні адна з беларускіх труп не наведвала глухіх абшараў Кругляншчыны.

Былі дадзены тры пастаноўкі: «Чортава кузьня», «Наймітка» і «Бабы-ліхадзейкі». Пасьля кожнае пастаноўкі выступаў цымбаліст, скрыпач; артысты скакалі беларускі нацыянальны танец „лявоніху“.

На ўсіх трох пастаноўках было столькі народу, што ня было нават і месца. Але трэба адзначыць, што наша публіка ня прывыкла да парадку. У часе пастаноўкі чуўся шум і крыкі.

Пасьля трох пастановак «Полымя» пакінула Круглае і накіравалася ў м. Цяперына, а адтуль—на Бялынічы. Усяго тры дні, а колькі новага яны ўнесьлі ў жыцьцё круглянцаў!

Круглянцы просяць, каб гэтыя госьці часьцей наведвалі Круглае, а таксама і літаратурныя аб'яднаньні, як: «Полымя» і „Маладняк“.

Міхась Дзергачоў.

Да 10-годзьдзя БССР адчыняюцца новыя прадпрыёмствы

Гомель, 21-12. Падрыхтоўка да правядзеньня сьвяткаваньня 10-годзьдзя БССР праводзіцца добра. Ва ўсіх прадпрыёмствах, клюбах, хатах-чытальнях адбываюцца гутаркі аб значэньні сьвяткаваньня. На буйных прадпрыёмствах выдаюцца спэцыяльныя нумары насьценнай газэты, прысьвечаныя 10-годзьдзю.

Сьвяткаваньне 10-годзьдзя будзе адзначана наступнымі мерапрыёмствамі: у Гомелі будзе распачата пабудова школы павышанага тыпу «імя 10 годзьдзя БССР». На будаўніцтва гэтай школы асыгнавана 175 тысяч руб. У музэі імя Луначарскага будзе арганізавана акруговая выстаўка, якая характарызуе нашыя дасягненьні за 10 г. Асаблівую ўвагу зьвяртаюць на пытаньне дэманстраваньня дасягненьняў за пэрыяд далучэньня Гомельшчыны да БССР. Мяркуецца адчыненьне чыгуначнай паліклінікі, выпуск цягніка з рамонту. Адчыняюцца кнігарні. Упарадкуюцца магілы барацьбітоў за вызваленьне Беларусі. Вялікая падрыхтоўчая праца вядзецца ў школах. Апошнія наладжваюць вечары, арганізуюць выезды ў селішчы акругі для супольнага сьвяткаваньня. У вайсковых часьцях наладжваюцца вечары ўспамінаў.

У Веткаўскім раёне прывурочваецца закладка школы ў вёсцы Сівенкі і адбудзецца ўрачыстае адчыненьне школы 7-годкі ў Ветцы імя 10-годзьдзя. У Радугскім сельсавеце намечана даць назву пасёлку «10 год БССР». Бяднейшым вучням выдаюць цёплую вопратку. Сярнiковыя фабрыкі вырабляюць сярнікі з надпісамі на скрынках „10 год БССР“. Акрсабес разьмеркаваў 1000 руб. для пакупкі сельска-гаспадарчага інвэнтару інвалідам-партызанам

Растратчыка трэба прыцягнуць да адказнасьці.

Барысаў, 21-XII. Былы загадчык газэтнае экспэдыцыі ў Барысаўскай пошце Няварка ўсялякімі злоўжываньнямі прысвоіў звыш 600 р. грошай, якія павінны былі быць накіраваны рэдакцыям газэт.

Прадзелкі яго выявіліся толькі праз пяць месяцаў. Камісія, якая рабіла праверку працы, выявіла падробку дакумэнтаў. Неабходна тэрмінова праверыць падрабязна ўсю справу газэтнае экспэдыцыі, бо сума растрачаных грошай павінна быць значна большай.

Ня гледзячы на выяўленую растрату дзяржаўных грошай, адміністрацыя чамусьці не выкрывае растратчыка, які павінен быць даўно прыцягнуты да адказнасьці. Акрамя таго, трэба тэрмінова праверыць працу газэтнае экспэдыцыі Нова-Барысаўскага аддзяленьня сувязі.

Замест лесапільні—фабрыка па вырабу паркету.

Гомель, 21-XII. Лесапільня «Возрождение» у Хойнікскім раёне пераабсталёўваецца ў паркетную фабрыку. Дагэтуль завод „Возрождение“ займаўся толькі распілоўкай дубовых калодаў на дошкі для адпраўкі ў розныя гарады СССР на выраб паркету. Зараз паркет будзе вырабляцца на дадзеным заводзе. На пераабсталяваньне будзе выдана каля 40 т.р. Будаўніцтва будзе распачата ў бліжэйшыя дні з тым, каб у красавіку месяцы завод пачаў выпускаць гатовую прадукцыю. Лік рабочых на заводзе будзе павялічан на 100 чал. Прымаюцца меры да пабудовы кватэр для новых рабочых.

Замах на сэкратара ячэйкі ЛКСМБ.

Гомель, 21-12. У вёсцы Завжыльле Церахоўскага раёну зроблен замах на жыцьцё сэкратара камсамольскай ячэйкі Бярылава Пётра.

Сьледзтва вядзецца тэрміновым парадкам. Затрыман хуліган Шульга Максім.

КААПЭРУЕМ 3600 БЕДНЯКОЎ.

Полацак, 15 XII. Да дзесяцігодзьдзя агалашэньня БССР намечана каапэраваць за кошт прыбытковага фонду сельска-гаспадарчай і спажывецкай каапэрацыі 3600 беднякоў.

ЗЬМЯНШЭНЬНЕ ПРОДАЖУ ГАРЭЛКІ.

МАЗЫР, 19-XII. У лістападзе выручка вінныя крамы Цэнтрасьпірту зьнізілася ў параўнаньні з кастрычнікам месяцам на 12,8 проц.

ЗА ЎЗЬНЯЦЬЦЕ ЎРАДЖАЙНАСЬЦІ.

Аб чым думае Пухавіцкі РВК.

Большасьць РВК адносяцца да справы зернеачышчэньня больш, чым нядбайна. Ня гледзячы на тое, што Менскі акрзя разаслаў дырэктыву аб зернеачышчэньні 12-га лістапада за № 953, у некаторых раёнах да зернеачышчэньня нават яшчэ не прыступілі. У нас ужо адзначалася, што Барысаўскі РВК да апошняга часу нават не паведаміў аграномічны пэрсанал аб гэтым абежніку.

Але Барысаўскі РВК ня можа пакуль што пабіць рэкорд у справе тармажэньня зернеачышчэньня. Аказалася зараз, што **Пухавіцкі РВК да гэтага часу не зрабіў захадаў, каб арганізаваць у раёне зернеачышчэньне. Як паведамілі 19-га сьнежня, раённы аграномічны пэрсанал нічога аб гэтым ня ведае.**

Пакуль што мы ня маем вестак аб тым, як разгортваецца зернеачышчэньне па ўсіх акругах.

РВК неахвотна даюць весткі аб тым, як праходзіць гэта кампанія, але па тых матар'ялах, якія мы атрымоўваем з месц, можна сказаць упэўнена, што такіх «спрытных» раёнаў, як Пухавіцкі, ёсьць шмат у БССР. Такія бюракратычныя адносіны да справы з боку некаторых РВК могуць праваліць кампанію зернеачышчэньня.

Пакуль на мясцох з варушацца, пакуль справа будзе арганізавана—пройдзе яшчэ з месяц, а тады ўжо будзе позна.

Такія нядбайныя адносіны да зернеачышчэньня, у той час, калі пытаньню падняцьця ўраджайнасьці адводзіцца зараз галоўнейшая ўвага, мы разглядаем і будзем разглядаць ня толькі як нядбайства, але як скажэньне партыйных і савецкіх дырэктыў, як злачынства.

Мы патрабуем ад органаў РСІ расьсьледваць справу з Пухавіцкім РВК і сурова пакараць вінаватых у гэтай справе. З другога боку, трэба каб усе акрзя ўстанавілі самы суровы вучот зернеачышчэньня; гэтай кампаніі трэба зараз-жа надаць баявы характар, а не чакаць таго часу, пакуль на мясцох расчухаюцца.

Гэтаму вучастку працы трэба аддаць максымум увагі.

Сяляне вітаюць мерапрыёмствы па падняцьцю ўраджайнасьці.

Ва ўсіх раёнах БССР зараз праводзіцца абмеркаваньне мерапрыёмстваў па падняцьцю ўраджайнасьці.

Агульны сход сялян в. Паланечка, Бярэзінскага р., Менскай акругі вітае праэкты, высунутыя НКЗ аб падвышэньні ўраджайнасьці. Сяляне адзначылі, што вёска можа сваімі сродкамі дабіцца падвышэньня ўраджайнасьці. Сход пастанавіў прасіць урад аб тым, каб выдаць абавязковыя пастановы аб мерапрыёмствах па падвышэньню ўраджайнасьці. Сюды трэба аднесьці абавязковае зернеачышчэньне і пратручваньне насеньня, абавязковае зьнішчэньне сьмяцьцёвых расьлін на межах і паўмежках, забарона пасьвіць скаціну вясной па руні і сенажацях і зьбіраць попел на ўгнаеньне.

Нарада прадстаўнікоў калгасаў Бярэзінскага р. таксама выказалася за тое, каб шырока арганізаваць выкарыстоўваньне попелу ня толькі сялянскіх печаў, але і бліжэйшых заводаў.

Нарада калгасаў зьвярнула вялікую ўвагу на выкарыстаньне торфу на падсьціл скаціне. Дзеля гэтага кожная арцель павінна зараз-жа распачаць здабываньне торфу. Каб зьнішчыць на палёх сьмяцьцёвыя расьліны, кожная арцель павінна сеяць толькі ачышчанае насеньне. У мэтах павялічэньня зялёнага ўгнаеньня ўвесь папар пастаноўлена засяваць лубінам.

Вялікую ўвагу зьвярнула нарада на павялічэньне кармовага балянсу. У гэтых мэтах ухвалена ва ўсіх калгасах і арцелях падсяваць вясной пад жыта сэрадэлю, якая пачынае шпарка расьці пасьля жніва і дае вялікія ўкосы зялёнага сена.

БАБРУЙСКАЯ АКРУГОВАЯ НАРАДА АГРАПРАЦАЎНІКОЎ.

Акруговая нарада аграномічных працаўнікоў, якая адчынілася 18 сьнежня, ставіць сваёю мэтаю выпрацаваць пэўныя шляхі падняцьця ўраджайнасьці ў акрузе, вызначыць мерапрыёмствы, якія неабходна правесьці ў першую чаргу для падняцьця вытворчасьці сельскай гаспадаркі акругі.

Сельска-гаспадарчая вытворчасьць і становішча ўраджайнасьці палёў Бабруйшчыны зараз стаіць на нізкім узроўні. Агульнае павялічэньне сельска-гаспадарчае прадукцыі за год дасягае толькі 1-2 проц.

Так, жыта ў 1926 годзе давала ў сярэднім з дзесяціны 43 пуды, у 1927 годзе—45 пудоў, а ў 1928 годзе—48 пудоў. Што-ж датычыцца такіх культур, як авёс, грэчка лён, то ўраджаі іх за апошні год стабілізаваліся.

Зусім зразумела адсюль, што таварнасьць сельскай гаспадаркі Бабруйшчыны вельмі нязначная.

У галіне жывёлагадоўлі Бабруйская акруга таксама не можа пахваліцца дасягненьнямі. За апошні год мы не прыкмячаем росту колькасьці жывёлы.

Прычынамі адсутнасьці росту вытворчасьці сельскай гаспадаркі акругі трэба лічыць вялікае драбленьне сялянскіх двароў. За апошні толькі год, ня гледзячы на пастанову СНК аб забароне разьдзелаў, лік сялянскіх двароў павялічыўся на 2 проценты. Далей да прычын слабай вытворчасьці сельскай гаспадаркі акругі трэба аднесьці брак угнаеньня, гатунковага насеньня і адсутнасьць сыстэматычнасьці ў агрыкультурнай працы.

Нельга адхіляць і таго, што наша аграномія мала зьвязана ў сваёй працы з сялянскім актывам.

Бабруйская акруга мае значную колькасьць аграномаў, але ў сілу вышэйпаказаных прычын канкрэтных вынікаў аграработы па акрузе няма. Праўда, за апошні год на акрузе з'арганізавана 55 новых калгасаў, з'арганізавана шэраг іншых вытворчых сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў, павялічылася распаўсюджваньне штучных угнаеньняў даволі значна і г. д.

Высоўвалася пытаньне аб неабходнасьці правядзеньня стопроцантнага зернеачышчэньня ў абавязковым парадку. Дэлегаты ўказвалі, што да гэтага часу ня ўсе калгасы землеўпарадкаваны толькі з тэй прычыны, што плян землеўпарадкаваньня не дапасоўваўся да пляну калектывізацыі і наадварот. У далейшым трэба вёскі, вызнаныя для калектывізацыі, упарадкоўваць у першую чаргу.

Кармавое пытаньне—самае балючае ў акрузе, і на гэта нарада зьвярнула моцную ўвагу. Характэрна прывесьці даслоўна адно выступленьне.

— Зьмяншэньне колькасьці жывёлы зьявілася ў выніку нястачы кармоў. Няма корму—няма жывёлы, а няма жывёлы—няма хлеба.

А пагэтаму—прапануе тав. Дзячкоў—нам трэба пашыраць, як мага пашыраць мэліярацыю, якая дасьць нам павялічэньне кармоў.

Шмат іншых прапаноў унасілі дэлегаты нарады, абгаварваючы становішча сельскай гаспадаркі акругі і шляхі павялічэньня яе вытворчасьці.

А. Дамброўскі.

Загатоўка насеньня пад пагрозай зрыву.

Магілёў, 21-XII. На Магілёўшчыне падрыхтоўка да вясеньняй пасяўной кампаніі сёлета распачалася значна раней, чымся ў мінулым годзе.

Ужо з лістапада сталі паступаць у Акрсельбанк крэдытныя сумы дзеля фінансаваньня мерапрыёмстваў, зьвязаных з правядзеньнем гэтае кампаніі.

Такім чынам, на фінансаваньне загатовак насеньня атрыманы крэдыт у 40 тысяч рублёў.

Паступілі таксама крэдыты на сельска-гаспадарчыя машыны—55 тысяч рублёў, на рамонт машын—7 тыс. р., на набыцьцё трактароў—6 тысяч р. і частка крэдытаў—на іншыя мерапрыёмствы.

Аднак, крэдытныя таварыствы з ліку разьмеркаваных паміж імі яшчэ ў мінулым месяцы крэдытаў на загатоўкі насеньня ў суме 91321 р. да гэтага часу атрымалі ўсяго 17 тыс. рублёў, а астатняя сума—74.321 руб. спакойна ляжыць у Акрсельбанку.

36 сельска-гаспадарчых крэдытных таварыстваў з агульнага ліку 53 па акрузе дагэтуль ня склалі дагавораў з Сельгассаюзам на загатоўку для іх насеньня і не прадставілі іх для атрыманьня крэдыту.

Гэткая нядбайнасьць з боку саміх крэдытных таварыстваў бязумоўна ня можа спрыяць пасьпяховаму ходу падрыхтоўкі да севу.

Загатоўкі насеньня на веснавы сеў стаяць на Магілёўшчыне пад пагрозаю зрыву.

НА ПАЛІТЫЧНЫМ КРУГАВІДЗЕ.

Балівія і Парагвай у барацьбе за нафту.

Праваліў лёсу—як раз у дзень адчыненьня 53-ай сэсіі рады Лігі Нацый, а таксама панамэрыканскай канфэрэнцыі ў Вашынгтоне—паміж Балівіяй і Парагваем выбухла вайна. Цікава адзначыць, што ў Вашынгтонскай канфэрэнцыі прымаюць удзел прэзыдэнт ПАЗ Штатаў Куліж, як старшыня канфэрэнцыі, і вядомы аўтар «пакту свайго імя»—Келёг. З другога боку, Балівія і Парагвай зьяўляюцца сябрамі Лігі Нацый і прымалі ўдзел у апошняй яе сэсіі. Як вядома, статут Лігі Нацый вымагае ад яе сяброў палюбоўнага вырашэньня канфліктаў у Лізе Нацый. Аказалася, аднак, што Ліга Нацый на практыцы не змагла спыніць вайны. Паглядзімо, з-за чаго-ж распачалася вайна. Міжнародны капітал, захапіўшы пад свае ўплывы розныя малакультурныя краіны як Мэксіка, Мэсапатамія, Пэрсія, зацікавіўся цяпер Балівіяй і Парагваем.

Гэтыя рэспублікі, заселеныя на 90 проц. індыйна-мэтысамі, праяўлялі да апошняга часу вельмі слабую гаспадарчую актыўнасьць. Звычаі і звычкі перашкаджалі падняцьцю гаспадаркі.

Быць можа, што гэтыя праўдзіва „паўднёва-амэрыканскія“ стасункі трывалі-б тым яшчэ шмат гадоў, калі-б ня нафта..

На балівійска-парагвайскім паграніччы, на аграмадным абшары адкрыты багатыя нафтавыя крыніцы. Вестка аб гэтым моцна ўсхвалявала вялікіх нафтавых капіталістаў Амэрыкі, Англіі і Галяндыі. Пачуўшы пах шматкапітоўнай нафты, капіталісты сталі апекавацца Балівіяй і Парагваем, і зараз-жа сетка інтрыг пачала аблытаць генэралаў, якія зьменны лёс аддаваў уладу над гэтымі краінамі.

Месца, дзе адкрыта нафта, зьяўляецца вялізным абшарам зямлі ў 200 тысяч кв. кілёмэтраў, зарослым травою а часам і лесам. Глеба гэтага абшару надта звычайна ўрадлівая, але культурная гаспадарка яшчэ не закранула яе. Адзінымі жыхарамі гэтых абшараў зьяўляюцца дзікія індыяне, якія належаць да вялікіх плямёнаў Ленгуас, Тобас і Шамакокос, а таксама да цэлага шэрагу меншых плямёнаў, якія вандруюць па стэпах і пустынях Лацінскай Амэрыкі.

Граніца між Парагваем і Балівіяй не вызначана. Адбылося ўжо шмат канфэрэнцый, якія мелі сваёю мэтаю канчаткова вызначыць граніцу, але кожная з іх канчалася ўзростам балівійска-парагвайскага антаганізму. Быць можа і дайшлі-б да якога-небудзь паразуменьня, калі б ня нафта... і за ёю—апэтыты капіталістаў. Зданьне хуткага ўзбагачэньня з'электрызавала палітычных афэрыстаў Парагваю і Балівіі і яны пастанавілі ня ўступаць ані па ёгу. І вось між абедзьвюма рэспублікамі разгарэлася вайна.

Пэўнай пікантэрыі гэтай барацьбе за нафту дадае факт, што яна завастрылася, калі сталі адзін проці другога магутныя нафтавыя трэсты: Стандард Ойль і Рояль Шэль, калі амэрыканская нафтавая прамысловасьць пачала вострую канкурэнцыю з англа-галяндэрскай. За сьпінамі варожых дзяржаў сталі вялізныя нафтавыя магутнасьці, якія імкнуцца запэўніць сабе новыя крыніцы ўзбагачэньня.

Нафтаносныя абшары паўднёвай Амэрыкі зьяўляюцца вельмі ласым кавалкам для нафтавых трэстаў, бо праз памянёную тэрыторыю працякае шмат сплаўных рэчак, якія робяць магчымым правоз нафты па гэтых дзікіх бездарожжах.

Збройныя сілы Парагваю павінны быць у два разы слабейшымі за балівійскія, бо лік насельнасьці Балівіі амаль у два разы перавышае насельнасьць Парагваю, але затое насельнасьць апошняга адзначаецца большай вынослівасьцю і баяздольнасьцю і таму вынікаў барацьбы ня можа з пэўнасьцю прадбачыць. Парагвай можа змабілізаваць да 100 тысяч людзей, Балівія—значна больш. Магчыма, што ў вайну ўвяжуцца і іншыя дзяржавы і тады рэзультатаў вайны зусім ня можна згадаць. Цікава таксама, якія крокі ўжыве проці ваюючых Ліга Нацый. Ці зможа яна зьліквідаваць канфлікт мірным шляхам, ці можа ёй прыйдзецца ўжыць проці Балівіі, пачаўшай вайну, збройную сілу.

Ясна пакуль што адно: ні Ліга Нацый, ні пакт Келёга не змаглі папярэдзіць збройнага канфлікту між малымі дзяржавамі паўднёвай Амэрыкі. А гэта зьяўляецца найлепшым доказам таго, што ў капіталістычным сьвеце ня можа быць ніякай упэўненасьці ў трываласьці ўсялякіх мірных умоў і розных пактаў, якія перастаюць мець усякае значэньне, калі інтарэсы капіталістаў сутыкаюцца.

Новыя ўрады ў Латвіі і Эстоніі.

Амаль адначасова закончыліся ўрадавыя крызісы ў Латвіі і Эстоніі, пры гэтым у Эстоніі ўлада перайшла ў рукі сацыял-дэмакратаў, а ў Латвіі—ў рукі рэакцыйнага цэнтру—правага блёку.

У Латвіі быў габінэт Юрашэўскага, утвораны ў часе існаваньня папярэдняга сойму, падаўся ў адстаўку пасьля выбараў сучаснага сойму.

Новы ўрад Цэльмінша па сутнасьці зьяўляецца яшчэ больш правым, чым урад Юрашэўскага. Два найважнейшыя міністэрствы—фінансаў і вайны—перайшлі ў рукі правіцы, а тры міністры, якія належаць да сялянскага саюзу—прэм'ер Цэльмінш, міністр унутраных спраў Лайміньш і земляробства Альбэрынгс—зьяўляюцца прадстаўнікамі правага крыла саюзу.

Бязумоўна, гэты габінэт пойдзе ў кірунку барацьбы з рэвалюцыйнымі элемэнтамі і перш усяго з рабочымі прафсаюзамі. Аб гэтым казаў ужо ў сваёй дэклярацыі прэм'ер Цэльмінш.

Аслабіць падобную палітыку рэакцыйнага латвійскага ўраду можа хіба толькі тое, што ў склад урадавай каліцыі ўваходзіць зашмат розных малых партый, якія па розных пытаньнях можна між сабою разыходзяцца. З другога боку, прысутнасьць у латвійскім сойме дзесяці камуністаў і дваццаці васьмі сацыял-дэмакратаў можа ў некаторай ступені зьмягчыць рэакцыйны рэжым латвійскай правіцы.

У Эстоніі ўтварылася цяпер новая парлямантарная камбінацыя, асяродкам якой зьяўляюцца сацыял-дэмакраты. У эстонскім парлямэнце, які мае 100 дэпутатаў, 43 дэпутаты належаць да левіцы, 43 — да правіцы, а рэшта 14 — прадстаўнікі сялян фэрмэраў, якія нядаўна атрымалі зямлю з прычыны зямельнай рэформы. Да апошняй пары фэрмэры ішлі разам з правіцай. Аднак, злоўжываньні міністра земляробства выклікалі такое незадаволеньне грамадзянства, што далейшае існаваньне правага ўраду стала немагчымым. Тады да ўлады прыйшлі эстонскія сацыял-дэмакраты.

У сувязі са зьменамі ўраду і ў Эстоніі і ў Латвіі пачаліся гутаркі аб магчымым новым збліжэньні гэтых дзяржаў, бо ў Латвіі ўрад, які складаецца з элемэнтаў яскрава варожых у адносінах да СССР, пачне цяпер палітыку, прыязную для Эстоніі. Эстонія, як вядома, выказала ў свой час сваё незадаволеньне з прычыны заключэньня латвійскім міністрам замежных спраў Цэленсам гандлёвай умовы з СССР без папярэдняга паразуменьня з Эстоніяй. З другога боку,—«левы» эстонскі ўрад будзе, як думаюць у Латвіі, больш уступчывым у адносінах да апошняй.

Польска-літоўскія справы.

Польска-літоўскія справы яшчэ раз разьбіраліся на апошняй сэсіі рады Лігі Нацый. Польскі міністр замежных спраў Залескі досыць востра абвінавачваў Літву ва ўмысным зрыве перагавораў і хацеў давесьці Лізе Нацый, што далейшыя беспасрэдныя перагаворы Польшчы з Літвою не дадуць ніякіх вынікаў, а таму трэба, каб Ліга Нацый умяшалася ў польска-літоўскія спрэчкі і вызначыла так званую камісію экспэртаў. Гэтая апошняя, па думцы п. Залескага, павінна была-б вырашыць усе польска-літоўскія непаразуменьні і свае пастановы падаць на зацьверджаньне Лігі Нацый. Праэкт сустрэў супраціўленьне літоўскай дэлегацыі. Літоўскі прэм'ер Вальдэмарас у доўгай прамове даводзіў, што ня Літва вінавата ў польска-літоўскім канфлікце, а Польшча, якая захапіла літоўскія тэрыторыі з сталіцай Вільняй,—цяпер пры перагаворах зусім абмінае гэтае пытаньне.

Рада Лігі Нацый не падтрымала польскіх вымаганьняў і выказала толькі пажаданьне, каб польска-літоўскія перагаворы і далей вяліся. Такая пастанова лічыцца ў палітычных колах праваламі польскай дыплёматыі і значным посьпехам літоўскага пункту гледжаньня на спрэчныя пытаньні.

Югаслаўская палітыка „моцнай рукі“.

Палітыка югаслаўскага ўраду Карошэца знайшла апошнімі днямі свой выраз у назначэньні палкоўніка Максімовіча загрэбскім ваяводай. Гэтае назначэньне, якое мела сваёю мэтай прыдушэньне харвацкіх сэпаратыстычных імкненьняў, спаткалася з энэргічным супраціўленьнем харвацкіх палітычных правадыроў Мачка і Прыбічэвіча, якія ўрачыста сьцьвердзілі, што не дапусьцяць новага ваяводы да супрацоўніцтва з краёвым соймікам. У адказ на гэта белградзкі ўрад падрыхтоўвае закон аб выключным стане, аб спыненьні шэрагу грамадзкіх вольнасьцяў, уступаючы гэтым самым на шлях адміністрацыйных рэпрэсій проці харвацкай апазіцыі.

Урад Карошэца карыстаецца старымі мэтадамі, якія ўжываліся ў свой час Пашычам. Гэты апошні прымяняў у сваёй палітыцы і мэтады рэпрэсій і мэтады паразуменьняў і часам яму ўдавалася перацягнуць на свой бок апазіцыянэраў. Напрыклад, летам 1925 г. ён вызваліў з астрогу аўтаномістаў і аднучасова запрапанаваў ім міністэрскія партфэлі ў сваім габінэце. Ці ўдасца ўраду Карошэца з посьпехам ужыць стары мэтад рэпрэсій і ці падтрымаюць яго ў гэтым шырокія колы сэрбскага і славенскага грамадзянства? Адна з партый, якія ўваходзяць у склад ураду Карошэца,—партыя дэмакратаў, з Давідовічам на чале—ужо выказала свой пратэст проці замераў Карошэца. А калі так, дык можна дапусьціць, што ня ўсе ўрадавыя партыі падтрымаюць Карошэца ў палітыцы «моцнай рукі». На гэтым грунце выявілася розьніца палітычных перакананьняў, якая можа прывесьці да канфлікту ў габінэце і нават да ўрадавага крызісу.

Замежны.

НАПЯРЭДАДНІ ПЕРАВЫБАРАЎ САВЕТАЎ.

НЕДАХОПЫ Ў ПЕРАВЫБАРЧАЙ КАМПАНІІ І НАШЫ БЛІЖЭЙШЫЯ ЗАДАЧЫ.

(Гутарка з старшыней Цэнтральнай Выбарчай Камісіі тав. А. І. Хацкевічам).

Справаздачная кампанія саветаў па ўсёй БССР зараз у поўным разгары і павінна будзе скончыцца да 1 студзеня 1929 году.

Для нас зусім зразумела, што пры своечасовай і лепшай падрыхтоўцы да перавыбараў, пры лепшым кіраўніцтве з боку парторганаў і ячэек на мясцох, пры лепшай згуртаванасьці батракоў і беднаты ў саюзе з серадняком, пры лепшай арганізаванасьці савецкага актыву павінны быць і лепшыя вынікі ў кампаніі перавыбараў саветаў—у самай вялікай і сур'ёзнай палітычнай кампаніі.

У сваёй гутарцы я хачу спыніцца больш на адмоўных зьявішчах у правядзеньні перавыбарчай кампаніі, чым на станоўчых, бо мы павінны зьвярнуць сваю сур'ёзную ўвагу на недахопы і памылкі ў паасобных мясцох, каб іх зараз-жа выправіць.

Клясавая барацьба вастрэй, чым у папярэднія гады.

Трэба адзначыць, што сёлета вакол перавыбараў саветаў разгорнута куды шырэй клясавая барацьба, чым у папярэднія гады, асабліва на вёсцы. Яшчэ з кастрычніка мы зьяўляемся сьведкамі ўзмоцненага руху ў кулацкіх і клерыкальных колах: з газэт мы ведаем аб узрослай колькасьці выпадкаў тэрарыстычных актаў супроць савецкіх працаўнікоў і актывістых вёскі; скліваюцца падпольныя сходы кулакоў і «былых» людзей; на гэтых сходах падрыхтоўваюцца кандыдатуры ў склад саветаў і намячаюцца старшыні сельсаветаў; нават, часам, абмяркоўваюцца пытаньні як і што гаварыць на справаздачных сходах. Адначасова апрацоўка „грамадзкай думкі" вядзецца на млынох, рынках, у паліцьвенных дамох і г. д.

Спрагулюе кулацтва і іншыя варожыя нам элементы на таварных і хлебных цяжкасьцях, на памылках пры правядзеньні ў жыцьцё новай сыстэмы с.-гас. падатку. Спрабуе кулацтва агітаваць і за няяўку на сходы, «бо, кажуць кулакі, усё роўна—каго камуністы захочуць, таго і абяруць».

Дзе-ні-дзе варожыя нам элементы спрабуюць паказаць сябе прыхільнікамі беднаты. «Беднаце, кажуць, патрэбен хлеб, а ня сходы». Нават, часам, арганізоўваюць і «дапамогу» беднаце, за якую потым, бязумоўна, выдзеруць з яе тры скуры. Мы можам таксама прывесьці прыклады і адкрытых паасобных выступленьняў супроць мерапрыемстваў савецкай улады. Так, у Случчыне заможныя выступалі з сьцьвярджэньнямі, што сельская гаспадарка, дзякуючы савецкай уладзе, занепадае; яны імкнуцца сарваць хлебанарыхтоўкі, агітуюць супроць падпіскі на пазыку індустрыялізацыі, супроць камольнага збору і іншых мерапрыемстваў улады і партыі.

Кулацтва і розныя варожыя нам элементы, духавенства, чыны былой паліцыі, выпрабаваўшы усе меры свайго ўплыву ў барацьбе за саветы, сустрэўшыся з моцнай арганізаванасьцю батрацтва і беднаты разам з серадняцтвам і прызнаўшы сваё бясьсільле, у сябе праяўляюць паасобныя выступленьні тэрору супроць актывістаў—батракоў, беднякоў і нізавых працаўнікоў на мясцох. Забойствы, пакалечаньне бядняцкага актыву і падпал іх маемасьці маюць месца ў значнай частцы раёнаў. Нашы судовыя органы і пракуратура, на падставе рэвалюцыйнай законнасьці, павінны зараз-жа зьнішчыць зьявішчы кулацкага тэрору.

Бедната сёлета больш актыўна.

Сёлета значна шырэй, чым у папярэднюю кампанію, разгорнута праца па падрыхтоўцы беднаты і яе арганізацыі да перавыбараў. Па ўсіх акругах праведзены раённыя канфэрэнцыі-нарады груп беднаты; у большасьці раёнаў праводзяцца бядняцкія сходы, на якіх ставяцца справаздачы сельсаветаў. Галоўным недахопам у гэтай галіне зьяўляецца прызначэньне сходаў беднаты напярэдадні выбараў, пераважна гэта назіраецца у Магілеўшчыне. Трэба сказаць, што бедната добра наведвае свае сходы—мясцамі больш, як на 90 проц., і выказвае пажаданьні, каб такія сходы скліканіся перыядычна для абгаварэньня усіх важных пытаньняў мясцовага жыцьця. Батракі і бедната на сходах праяўляюць надзвычайную актыўнасьць,—на некаторых сходах выказваюцца да 50 процантаў прысутных. На сходах адзначаецца поўнае падтрыманьне беднатой мерапрыемстваў савецкай улады; галоўная актыўнасьць накіроўваецца на здаровую крытыку недахопаў у працы саветаў і недастатковую сувязь іх з беднатой. У Парыцкім раёне бедната прызнала працу аднаго сельсавету нездавальняючай за тое, што ён вёў няправільную клясавую лінію.

Бедната, як агульнае зьявішча, сёлета значна больш актыўна і трымаецца сьмялей чым у мінулую перавыбарчую кампанію. Ёсьць таксама і недахопы ў галіне правядзеньня бядняцкіх сходаў. Як адмоўны момант трэба адзначыць, што на некаторых сходах назіраецца іх „забесаускі" ухіл. Слаба наведваюцца сходы беднаты жанчынамі. Як недахоп, трэба адзначыць і тое, што у некаторых мясцох працаўнікі сельсаветаў мала цікавяцца сходамі беднаты і нават ня прыходзяць на апошнія. У выніку такога становішча ў Крычаўскім раёне (Магілеўшчына) быў выпадак, калі на сходы беднаты, які праводзіў упаўнаважаны райкому, прысутнічалі і „беднякі", пазбаўленыя выбарчых правоў. Гэтыя «беднякі» выступалі і галасавалі, а упаўнаважаны ня ведаў, з кім ён мае справу, і ніхто яго аб гэтым не папярэдзіў.

Заможнікі таксама імкнуцца папасьці на сходы беднаты, але апошняя звычайна іх выпраўджвае. Наколькі важна правядзеньне бядняцкіх сходаў, а таксама сходаў батракоў і жанчын напярэдадні справаздачных сходаў, досыць яскрава паказвае прыклад Полацкага раёну. Там, дзе справаздачныя сходы адбываліся без правядзеньня гэтай падрыхтоўчай працы, кампанія можна сказаць, правалілася, бо на справаздачы прыходзіла ўсяго толькі 18-20 пр. выбаршчыкаў-беднякоў, у беднаты быў упадніцкі настрой, і яна трымалася пасыўна. Між тым па гэтаму-ж раёну ў іншых сельсаветах, а таксама і па частцы тых самых сельсаветаў, дзе раней справаздачы праваліліся пасьля правядзеньня сходаў беднаты, жанчын і батракоў наведваньне справаздачных сходаў дасягала 40-50 пр. агульнага ліку выбаршчыкаў.

Серадняцтва—з беднатой.

Серадняцкая маса вёскі, за выключэньнем заможнай верхавіны, якая падтрымлівае кулацтва і адбівае яго настрой, у справаздачнай кампаніі і ў асноўным ідзе разам з беднатой. Але разам з тым у некаторых мясцох назіраюцца хістаньні часткі серадняцтва па пытаньнях падатку, хлебанарыхтовак, тавараў. Гэтае хістаньне асабліва прыкметна там, дзе не праведзена сталая праца з беднатой, а таксама і растлумачальная праца аб нашым становішчы і будаўніцтве. Усёж трэба яшчэ раз падкрэсьліць, што за выключэньнем асобных выпадкаў, серадняцтва, як правіла, ідзе разам з беднатой, ахвотна наведвае бядняцкія сходы, нават ня будучы на іх запрошаным. Ёсьць выпадкі, калі на сходы беднаты прыходзіла больш серадняко ў, чым беднаты і тады праводзіліся агульныя сходы беднякоў і серадзякоў. Пакуль што мы на можам прывесьці ніводнага выпадку канфлікту паміж беднатой і серадняком на глебе правядзеньня сходаў беднаты.

Недастатковы ўдзел у кампаніі грамадзкіх арганізацый.

Яшчэ на пленуме Цэнтральнай Выбарчай Камісіі 23-24 лістапада было адзначана, што апрача саюзу сельскагаспадарчых і лясных рабочых, камітэтаў сялянскай узаемадапамогі і камсамолу кіруючыя органы іншых арганізацый і ведамстваў, аж да ЦСПСБ уключна, спазьніліся з падрыхтоўкай да перавыбарчай кампаніі. Толькі ў другой палове лістапада, а некаторыя ў пачатку сьнежня заняліся пытаньнем аб сваім удзеле і дапамозе правядзеньню гэтай вельмі важнай палітычнай кампаніі. Праўда, акруговыя і раённыя выбарчыя камісіі варушылі на мясцох свае арганізацыі і ўстановы, але апошнія ўсе чакалі дырэктыў ад сваіх цэнтральных органаў і мала праяўлялі самі ініцыятывы ў падрыхтоўцы да перавыбараў.

У апошнія часы па лініі прафсаюзаў і вайсковых часьцей разгортваецца досыць шырокая кампанія ў дапамогу перавыбарам; заварушыліся шэфскія арганізацыі, пашыраецца спаборніцтва на лепшы ўдзел прадпрыёмстваў і вайсковых часьцей у правядзеньні перавыбарчай кампаніі. Намечана пасылка рабочых для ўдзелу ў перавыбарах на вёсцы; нашы чырвоныя байцы таксама, як законныя выбаршчыкі, прымуць актыўны ўдзел у арганізацыі моцных саветаў. Але ўсе гэтыя мерапрыемствы распачаты толькі ў апошні час і будуць рэалізаваны толькі к пачатку перавыбараў. Між тым, мясцовыя грамадзкія і прафсаюзныя арганізацыі павінны былі-б у першую чаргу дапамагчы выбарчым камісіям у падрыхтоўчай працы да перавыбараў і справаздачнай кампаніі, але яны слаба ўцягнуты ў гэтую працу. Кульгае праца з батракамі, яшчэ горш стаіць справа па лініі калгасаў і каапэрацыі.

Недахопы ў падрыхтоўчай працы.

Інструктаваньне і абсьледваньне месц акруговымі выбарчымі камісіямі дагэтуль больш-менш здавальняюча праводзяцца толькі ў меншай частцы акруг. Гэты мэтад сувязі і праверкі працы на мясцох да апошняга часу ня ўсімі акругамі падмацоўваўся заслухоўваньнем дакладаў ніжэй стаячых выбарчых камісій. Напрыклад, гомельская, полацкая і мазырская акруговыя камісіі толькі ў канцы лістапада і ў пачатку сьнежня пачалі заслухоўваць такія даклады і зараз выяўляюць шэраг буйных недахопаў, якія часам пагражаюць зрыву кампаніі ў асобных раёнах і гарсаветах. Па Меншчыне дагэтуль не заслухоўваліся сыстэматычна даклады раёнаў. Між тым прадстаўнікі акрвыканкому сядзяць на мясцох, а акруговая выбарчая камісія мала ведае аб тым, што там робіцца. Да недахопаў трэба аднесьці і тое, што некаторыя выбарчыя камісіі з дню сваёй арганізацыі засядалі ў працягу кастрычніка-лістапада толькі адзін два разы.

Яшчэ адным арганізацыйным недахопам працы акруговых камісій зьяўляецца несвоечасовае забясьпечаньне сваіх раёнаў у дастатковай колькасьці формамі выбарчай статыстыкі і вучоту. У выніках гэтай недарэчнасьці значная колькасьць раёнаў спазьніліся са складаньнем сьпісаў выбаршчыкаў і пазбаўленых выбарчага права.

Як-жа стаіць справа па раёнах?

Трэба адзначыць, што ў частцы раёнаў спазьніліся з арганізацыяй і афармленьнем раённых выбарчых камісій. Ёсьць раёны, дзе гэтыя камісіі былі своечасова арганізаваны, але сваю працу пачалі ў канцы лістапада ці ў сьнежні. Нельга не адзначыць і таго факту, што некаторыя раённыя камісіі былі складзены з адступленьнем ад існуючых інструкцый. Напрыклад, у слуцкую райкамісію ня быў уведзены прадстаўнік Чырвонай арміі, у веткаўскую (Гомельская акр.)—ня быў уведзен прадстаўнік нацменшасьцяй і райкому сялянскай узаемадапамогі.

У шэрагу раёнаў ёсьць яшчэ занадта буйных выбарчых вучасткаў, якія налічваюць 500—700 і нават у Грэскім раёне (Меншчына) вучастак налічвае 1000 чалавек насельніцтва. Зразумела, што ў такіх мясцох мы маем і нізкі процант яўкі выбаршчыкаў на справаздачныя сходы. Пляны некаторых раённых выбарчых камісій не адбіваюць кіраўніцтва кампаніяй, бо ў іх ня ўнесены ні справаздачы сельскіх камісій ні праверка працы апошніх. Напрыклад, плян Касьцюковіцкай раённай камісіі за ўвесь час перавыбарчай кампаніі прадугледжвае заслухаць даклады толькі 2-х сельскіх камісій, тое-ж мы бачым і ў рагачэўскай камісіі.

Ня зусім добра зразумелі на мясцох дырэктыву аб прызначэньні раённых працаўнікоў старшынямі сельскіх выбарчых камісій у тых сельсаветах, дзе няма адпаведных працаўнікоў. Напрыклад, у Бялыніцкім раёне (Магілеўшчына) з 17-ці старшынь сельскіх камісій 14—працаўнікі раёну, а гэта сьведчыць, што раённыя працаўнікі прызначаліся старшынямі сельскіх камісій там, дзе і ня трэба. Такія старшыні на мясцох бываюць толькі наездамі і ў выніку—сельскія камісіі, замест узмацненьня кіраўніцтва з боку раёнаў, фактычна ніякага кіраўніцтва ня бачаць. Нават ёсьць такі выпадак, што сам старшыня РВК таксама вылучаны старшынёй сельскай выбарчай камісіі. Такое становішча зусім агаляе раённы цэнтр і пазбаўляе раён агульнага кіраўніцтва.

Прымацаваныя да сельскіх камісій працаўнікі раёнаў або не выяжджаюць на месцы, а калі выяжджаюць, дык, як гэта гаворыцца, толькі па дарозе, едучы па справах, якія ня маюць нічога агульнага з перавыбарчай кампаніяй і на месцы фактычна нічога ня толькі не рабілі, але і не ведаюць, што там робіцца (Рагачэўскі раён, Бабруйскай акругі).

Недарэчнасьці з сельскімі выбарчымі камісіямі.

Папершае, трэба адзначыць, што ўтварэньне сельскіх выбарчых камісій таксама спазьнілася. Шэраг сельскіх камісій арганізаваны ў другой палове лістапада і нават у пачатку сьнежня меліся такія, якія ня былі яшчэ зацьверджаны на пленумах сельсаветаў. Пры арганізацыі сельскіх камісій былі і такія «кур'ёзы»: у ...каўскім раёне (Гомельшчына) арганізавалі камісію з 38 чал., у Васільеўскім с-с., Полацкага раёну, у склад камісіі ўвялі трох родзічаў—старшыню сельсавету, яго брата і жонку. Былі выпадкі, калі ў склад выбарчых камісій прыцягвалі асобы, пазбаўленыя або падлягаючыя пазбаўленьню выбарчых правоў, і злачынныя элементы. Напрыклад, у Урэцкім с-с., Слуцкага раёну, у камісію ўвялі жанчыну-самагоншчыцу, у Саломенскім с-с., Талочынскага раёну—кулачку. Можна прывесьці прыклады, калі ў камісію пападалі такія людзі, як арандатар млына, былы абшарнік і г. д.

Па некаторых выбарчых камісіях Мазыршчыны склад апошніх пераважна з заможнікаў. Зразумела, яны вядуць сваю лінію і якраз па гэтых раёнах мы назіраем зьмяншэньне колькасьці пазбаўленых выбарчага права. Напрыклад, па трох сельсаветах Лельчыцкага раёну не пазбавілі выбарчага права ніводнага чалавека. На ўсе гэтыя недарэчнасьці Цэнтральная Выбарчая Камісія своечасова зьвярнула ўвагу, і памылкі выпраўляюцца. Трэба падкрэсьліць, што значная частка сельскіх выбарчых камісій яшчэ працуе вяла і ня як калектыў, а ў асобе старшыні камісіі; ёсьць і такія камісіі, якія яшчэ ніводнага разу не паладзілі пасяджэньня.

Парушэньні інструкцый аб пазбаўленьні выбарчых правоў.

Нельга не застанавіцца і на недарэчнасьцях са складаньнем сьпісаў выбаршчыкаў і пазбаўленых выбарчых правоў. Можна прывесьці шэраг прыкладаў, калі ў сьпісы пазбаўленых выбарчых правоў ня ўнесены члены рэлігійных культаў, былыя паліцэйскія і іншыя асобы, якія падлягаюць пазбаўленьню выбарчых правоў. З другога боку ёсьць таксама і выпадкі незаконнага пазбаўленьня выбарчых правоў: у некаторых мясцох пазбаўлялі правоў царкоўных старост, бабтыстаў; у Гомельшчыне ёсьць выпадак, калі выбарчага права пазбаўляліся патраўшчыкі.

Яўка на справаздачныя сходы недастатковая.

Асабліва характэрнай рысай сёлетняй кампаніі зьяўляецца значная нераўнамернасьць наведваньня выбаршчыкамі справаздачных сходаў. Калі па некаторых вучастках яўка на сход дасягае 86 проц., (Аршаншчына), 70 проц. (Меншчына), дык у іншых яна падае да 15-18 проц., і нават па ўсіх акругах былі выпадкі зрываў справаздачных сходаў з-за няяўкі выбаршчыкаў. Такі невялікі процант яўкі тлумачыцца, галоўным чынам, невыстарчальна праведзенай падрыхтоўчай працай, дрэнным абвяшчэньнем і буйнасьцю выбарчых вучасткаў. Напрыклад, па Полацкаму раёну былі выпадкі неабвяшчэньня цэлых паселішчаў. Недастатковай таксама праведзена падрыхтоўчая праца сярод беднаты, батрацтва, жанчын і г. д.

Пакуль ёсьць весткі ад двух гарсаветаў—Жлобінскага (Бабр.) і Гарадоцкага (Віцебск), так па апошняму агульная яўка 54,6 проц., у Жлобіне яшчэ менш. Зразумела, такі процант яўкі на справаздачныя сходы нас ні ў якім разе задаволіць ня можа і віната тут слабая падрыхтаванасьць.

Неабходна заўважыць, што вельмі слаба наведваюцца справаздачныя сходы жанчынамі. Ёсьць нават такія выпадкі, калі, напрыклад, у Радускім с.-с. (Бабр.) на сходзе ня было ніводнай жанчыны. Па ўсіх праведзеных сходах у Жлобінскім раёне ў сярэднім прысутнічала 20,3 проц. жанчын, у Гарадоцкім—21,2 проц., Уваравіцкім—38,7 проц. і г. д.

Ня ў прыклад мінулай кампаніі заможнікі сёлета вельмі цікавяцца справаздачнымі сходамі. На некаторых сходах процант заможных складае 15 проц. агульнага ліку ўдзельнікаў сходу.

Нашы бліжэйшыя задачы.

Усё гэта ставіць перад намі задачу безадкладна:

1) зьнішчыць усе недахопы і адступленьні ад дырэктыў партыі і законаў савецкай улады, якія мы маем на мясцох;

2) узмацніць усюды арганізаванасьць груп беднаты і батрацтва і прыняць рашучыя крокі да ўцягненьня шырокай грамадзкасьці ў перавыбарчую кампанію;

3) мабілізаваць партыйныя сілы і групы „рабочай перакліч" для пасылкі на месцы для садзейнічаньня і ўдзелу ў правядзеньні перавыбарчай кампаніі на вёсцы.

Партыйныя арганізацыі на падставе дырэктыў апошняга пленуму ЦБ КП(б)Б павінны прыняць безадкладныя і рашучыя меры да лепшага правядзеньня кампаніі па перавыбарах саветаў.

У заключэньне ад імя Цэнтральнай Выбарчай Камісіі я хачу зьвярнуцца да нашых вясковых актывістаў батрацтва і беднаты пад кіраўніцтвам камpартыі яшчэ **больш узмацніць саюз з серадняком і рашуча пайсьці ў наступ на кулацтва, ня даўшы яму ніводнага месца ў саветах у перавыбарчую кампанію гэтага году.**

На перавыбары саветаў.

Бабруйскі акруговы выканаўчы камітэт вылучыў і паслаў у раёны для ўдзелу ў перавыбарах саветаў 80 адказных працаўнікоў і 40 рабочых з прадпрыёмстваў.

Бедната выступае актыўна.

ВЁСКА ВОЛМА, ЧЭРВЕНСКАГА РАЙЁНУ, МЕНШЧЫНА.

На сходзе беднаты стаяла справаздача старшыні сельсавету аб яго рабоце за два гады. Беднаты сабралася чалавек каля трыццаці. Праз некаторы час пачалі прасачвацца і серадпякі.

Пасьля справаздачнага дакладу прадстаўнік ад РБ КП(б)Б сказаў аб тым, каб задавалі пытаньні, але была цішына і кожны бядняк, нібы набраўшы вады ў рот, маўчаў.

— Ну дык што-ж, у вас ніякіх пытаньняў няма?—спытаў разоў некалькі прадстаўнік, указваючы напрамак і характар спрэчак. Толькі пасьля гэтага, недзе ў запечку, пачуўся жаночы голас.

— Што-ж тут задаваць пытаньні. Мне беднай, дык палёгкі па падатку не далі, а заплаціць няма чым.

— Мне таксама ня зьнялі—гаворыць побач седзячая кабеціне.

— Заможніку і без землеўпарадкаваньня жыць добра, а бедната гаруе—кажа дзядзька.

Скаргі беднаты, галоўным чынам, сялянак, зводзіліся к пытаньням: разьмеркаваньне палёгак, землеўпарадкаваньне. Кожны з беднаты задаваў пытаньні і выказваўся на тэму, як палепшыць сваё жыцьцё.

Заможнікі, якія прысутнічалі на сходзе, пачалі высоўваць пытаньне:

— Скажэце нам, хто серадняк, бядняк і кулак? Не пасьпеў той задаць гэтае пытаньне, як адна з сялянак адказвае:

— Сёньня сход беднаты, а вы кулакі чаго папрыходзілі перашкаджаць у вырашэньні нашых пытаньняў.

Пасьля гэтага актыўнасьць беднаты паднялася.

Скардзілася бедната на Чэрвенскі райком КП(б)Б, які зусім малую ўвагу зьвяртаў на работу сярод беднаты Кляноцкага с.-савета.

Трэба сказаць, што ў працы сельсавету пры разьмеркаваньні розных мет была некаторая памылка, як не прадстаўленьне скідкі некаторым бяднячкам. Мелі месца і такія ненармальнасьці, як незвальненьне беднаты ад страхоўкі, у той час, калі гэтую скідку абавязкова патрэбна было прадставіць. У адносінах каапэраваньня беднаты, таксама мала праароблена.

Вось на чым, галоўным чынам, беднята в. Волма на сваім сходзе заставаўлівалася.

М. Процька.

На сходах бедната займае цэнтральнае месца.

(Ляднянскі р-н, Аршаншчына).

У гэтым годзе па раёну справаздачныя вучасткі пашыраны. Калі ў мінулым годзе было 65, дык у гэтым годзе зроблена 95. На кожны справаздачны вучастак прыходзіцца ад 100 да 200 чал., толькі маецца два вучасткі па 425 чал. За час справаздачнае кампаніі зроблена справаздача членамі с-с на 46 вучастках. Райкамісіямі на 15 вуч., школамі на 25 вуч., с-с на 28 вучаст. і РВК на 3 вуч. З РВК і РКСТУ ўдзельнічаюць 2 чалавекі. Па ўсім с-с для кіраваньня справаздачнымі сходамі ад РВК на кожны с-с вылучаны раённыя адказныя працаўнікі па 2-3 чал., якія выехалі з 1-га сьнежня і знаходзяцца на раёне. Наказы с-с выпрацаваны з дапамогай райупаўнаважаных і абмяркоўваюцца на справаздачных сходах грамадзян, дзе ўносяцца дадаткі аб пашырэньні шляхавага будаўніцтва, аб водпуску лесаматар'ялу і задаваленьня хлебам.

Процант прысутнічаючых на справаздачных сходах хістаецца ад 49—86 выбаршчыкаў, сходы праводзяцца ўвечары, калі сяляне вольны, беднякоў зьяўляецца 55 проц., серадпякоў 30 проц. і заможных 15 проц. Адносіны да выступленьняў камуністаў і беспартыйных удзельнікаў сходу здавальняючыя, толькі сяляне скардзяцца на Растоўскі сельсавет, які кепска працаваў.

Кандыдатуры ў сельсавет на некаторых сходах абмяркоўваліся высунутыя групамі беднаты і ячэйкамі. Адносіны заможнікаў і часткі серадпякоў ня добрыя, яны казалі, што ўсёроўна так ня будзе. Апрача гэтага, з 11-га сьнежня 1928 г. па ўзгадненьню РК КП(б)Б праводзіліся спэцыяльныя кампаніі абгаварэньня кандыдатур на групах і сходах беднаты. Па ініцыятыве КПБ скліканіся арганізацыйныя сходы. Выступленьні беднаты на сходах беднаты добрыя ў сярэднім 12-15 чалавек, асабліва па пытаньню сельскай гаспадаркі і дабрабыту вёскі. Бядняк на справаздачных сходах беднаты займае цэнтральнае месца, як відаць з лічбаў, 55 проц. прысутных. Узаемаадносіны беднякоў з часткай серадпякоў добрыя.

Жанчыны ў справаздачных кампаніях удзельнічаюць мала, ня хочуць зьяўляцца на сходы, зьяўляюцца ад 27 да 30 проц. Актыўнасьць сярод жанчын ня выяўляецца. Але відаць з усіх праведзеных сходаў, што бедната хоча ўдзельнічаць у перавыбарах с.-с., на сходы зьяўляюцца, выказваюцца аб добрых і кепскіх сельсаветах.

Я. Кручкоў.

На справаздачным сходзе.

Падрыхтоўка да перавыбараў сельсаветаў на Кругляншчыне закончылася. Зараз па вёсках пачаліся праводзіцца справаздачныя сходы.

8-9 сьнежня праводзіліся сходы ў Круглым. Круглае разбіта на два справаздачныя пункты.

На адным з сходаў зададзена 54 пытаньні, асабіста па скарыстаньню самаабкладаньня, здавальненьню беднаты хлебам і дапамогай крэдытамі, ахапленьне дзяцей беднаты школамі.

Значная частка актыву выказвалася ў спрэчках; казалі аб недахопах, галоўным чынам, самаабкладаньне скарыстоўвалася безгаспадарча, нераплачвалася за адбудову шляхоў, як зроблены апошнія—не правяралася, сельсавет ня прымаў працу, а проста выплачваў грошы, няма клясавага падыходу да разьмеркаваньня хлеба між насельніцтвам. Культурная праца праводзілася ня ў значнай колькасьці; за ўвесь час па сельсавету адчынена толькі 2 чырвоныя куткі. Землеўпарадкаваньне, якое праводзілася ў Круглым цягнецца ўжо некалькі год, а крокі для паскарэньня апошняга з боку сельсавету не прымаюцца.

Дакладчык, які рабіў справаздачу, баяўся крытыкі; калі ў спрэчках яго за працу сельсавету пакрылі, дык ён у заключным слове кажа:

— Казаць вы ўсе любіце, а дапамагаць ніхто ня хоча.

Трэба будзе насельніцтву быць больш актыўным, а ня слухаць таго, што другія кажуць.

Круглянскі.

м. Круглае, Аршанскае акругі.

КОЙДАНАЎСКАЕ СЁНЬНЯ.

(З блок-ноту).

Ад Менску да Фарынава ў вагонах людна і шумна. Едуць бойкія прыгарадныя сяляне, «зубастыя» малочніцы, гаваркія дробныя гандляры і іншы бойкі, шумны прыгарадны люд, які трымае, як кажуць, арыентацыю на горад.

Наш вагон—Максімка «ілюмінаваны» агаркам сьвечкі, якая схавалася за праконапаным шклом ліхтара, праз якое чуць цэдзіць слабенькі сьвет на маленькі куток вагону. На паўтара мэтры ад ліхтара яшчэ можна разгледзець чалавека, а ў другім канцы вагону—«эгіпецкая ноч». Гэта далёка не адпавядае агульнаму вясёламу настрою пасажыраў нашага вагону і праваднiку прыходзіцца выслухоўваць заўвагі з зухым пратэстам:

— Пан і «бітоны» цяперці могуць у такой цемнаце,—пачала нейкая злосная малочніца.—Сьвечак шкадуюць, а грошы небось бяруць!

Малочніцу падтрымаў рыжы дзядзька з верхняй полкі. Ён зьвесіў калматую галаву з полкі і, трасучы кудламі, закрычаў:

— Гаўрыла! Сьвету давай!

Да голасу малочніцы і «рыжага» далучыліся другія, і хутка ўвесь наш вагон гучэў пратэстамі:

— Сьвету!

Для правадніка гэта, відаць, не зьявілася навіной,—ён да жуці спакойна выслухаў пратэсты і таксама спакойна адказаў:

— Я сьвечак не грызу: што мне даюць—ное і я вам даю. А скалі нама—зьвярніцесь к начальству.

Дзеля таго, што поезд быў на хаду і нікому не хацелася злазіць з вагона і ісьці на ст. Менск прасіць у чыгуначнага начальства сьвечак, мы ўсе знайшлі адказ праваднiка зусім разонным і супакоіліся.

У Фарынаве вагон апусьцеў—паззалазілі ўсе буйныя і шумныя—і да Койданава ў вагоне засталося ня больш трох чалавек.

Пасьля брудных, душных, прадымленых і абсалютна цёмных вагонаў «Максімкі» і койданаўскі вакзал можа зьбесьці за раскошны салён. Але гэтай раскошай любавацца не давялося. Як толькі пасажыры ўваходзяць у залю, на іх накідаецца тлум возчыкаў і кожны цягне да сябе. За маю бравэрку ўчапіліся двое і пацягнулі з залі, ня пытаючыся нават—трэба мне куды ехаць ці не. Я не спрачаўся і пакорна ішоў за сваімі нечаканымі апякунамі. Калі фурманавыя возчыкі пачалі рваць мяне на кавалкі і калі я пачуў, што полы бравэркі напружыліся як струна і вось-вось гатовы лопнуць, я асьцярожна заявіў:

— Чалавек я падарожны, і бравэрка ў мяне адна. Калі вы яе парвяцё—мне будзе на зусім прыемна.

Гэта аказала свой уплыў на возчыкаў; яны асабілі полы бравэркі, але мяне не адпусьцілі. Прычына такога заўзятасьці возчыкаў на пасажыраў тлумачыцца вельмі проста: пасажыраў на станцыі бывае чалавек 10-20, а возчыкаў 30-40. Пасажыры бязьлітасна зьбіваюць цэны, а сярод возчыкаў узьнікаецца страшэнная ажытацыя.

Каб як-небудзь вызваліцца ад возчыкаў, я, улічыўшы становішча, прапанаваў за фурманку да мястэчка 10 кап. Панагле. Адзін з возчыкаў раптам адскочыў ад мяне, а з другім я пачаў таргавацца. Яго матывы былі: авёс і кепская дарога, а мае—лепш звойдзеная капейка, чым згублены рубель. Але возчык сам апаніў вявыгаднасьць для сябе становішча, калі прапанаваньне значна перавышае попыт і мы хутка старгаваліся на трох грыўнях.

Звычайная сялянская калымашка, куды ўпакаваў мяне возчык, гучна забарабаніла па бруку, і мы патрэсьліся ў напрамку да мястэчка.

* * *

На дарозе я ўспомніў словы аднаго хатняга эканаміста, які казаў мне, што дабрабыт кожнага гораду або мястэчка можна распазнаць па возчыках.

— Калі ў горадзе, або мястэчку многа возчыкаў—першая азнака таго, што тут вялікія лішкі рабочай сілы, адсюль і беднасьць.

Ня ведаю, як да другіх гарадоў і мястэчак падыходзе гэта «эканамічная формула»,—да Койданава-ж яна трапляе ў самы раз. Тут многа возчыкаў і вялікія лішкі рабочай сілы. Мястэчка налічвае 7.000 насяленьня: 22 проц. гандляроў, жменька служачых, невялікая колькасьць рабочых і саматужнікаў, рэшта—землярoбы і іншы, без пэўнага сацыяльнага твару, люд, які парабіваецца, як кажуць, з кулака ў рагажку. Як саматужнікі, так і землярoбы і, зразумела, іншы люд, ня могуць цалкам забясьпечыць сваю рабочую сілу. Частка саматужнікаў арганізаваліся ў арцелі, якія сваім вырабам больш-менш забясьпечваюць мясцовыя патрэбы. Рэшта саматужнікаў, адзіночкі, не забясьпечаны працай; землярoбы, асабліва малазямельныя таксама маюць шмат вольных рук, а іншы люд—той заўсёды патрабуе працы. Усе гэтыя катэгорыі ствараюць кадр паўбеспрацоўных—лішніх рабочых рук, якія настойліва патрабуюць пэўнага прыстасаваньня.

А гандаль? Гандлем жыве паўтары тысячы насельніцтва мястэчка, але які-ж гэта гандаль?

«Хто цяпер гандлюе,—так гэта-ж самы апошні чалавек, каму ўжо зусім няма куды дзявацца. Гэта—жабрак».

Так ахарактарызавала мне становішча сваіх гандляроў адна койданаўская прадстаўніца дробнай буржуазіі.

Запраўды, становішча прыватнага гандлю не зайздроснае. Мясцовая каапэрацыя наступае на яго даволі рашуча, выціснула яго з усіх галоўных апэрацый і энэргічна давіць дробныя крамы-будкі сваёй арганізаванай ступой. Праўда, у агульным гандлёвым балансе прыватнік мае яшчэ даволі відную долю—ён бярэ сваё дробнай сеткай і рухавасьцю, але ўжо даволі рэзка кідаецца ў вочы, што гэта рухавасьць — канвульсіі паміраючага. Адна за адной зачыняюцца прыватныя крамкі, і кадр вольных рук атрымлівае новае падмацаваньне. Зразумела, што гэта „разбуржуеньне" будзе ісьці далей і лішкі рабочай сілы будуць расьці. Раённая ўлада ўлічыла такое становішча і прымае энэргічныя меры, каб даць працу гэтым вольным рукам. Частка працоўнага жыхарства мястэчка пайшла на зямлю. За сёлетні год з 4-х калгасаў, арганізаваных у раёне,—два арганізаваны выключна з местачковага жыхарства. Частку лішняй рабочай сілы мястэчка ўбірае мясцовая прамысловасьць, але вельмі нязначную частку. Прамысловасьць у раёне слабая. Ёсьць два смалярна-шкіпінарных заводы, млын, лесапілка, цагельня, электрастанцыя, бойня і шэраг дробных саматужных прадпрыемстваў па раёну.

Мясцовая прамысловасьць патрабуе пашырэньня, і раён ужо стаў на гэты шлях. Сёлетні год даў 3 новыя заводы. Налета плянуюць адчыніць яшчэ два заводы: крэйдавы і вапнавы. Гэта, канечне, зменшыць беспрацоўе, але канчаткова яго ня вырашыць. Арганізацыя новых арцеляў, перавод местачковага жыхарства на зямлю, пашырэньне мясцовай прамысловасьці павінна ісьці больш шпаркім тэмпам. На гэту справу патрэбны спэцыяльныя дзяржаўныя асыгнаваньні, больш канкрэтныя, бо становішча значнай часткі местачковага жыхарства далёка незайздроснае.

* * *

Мястэчка Койданава выразна трымае курс на горад і, здаецца, мае на гэта пэрспэктывы. Разбуранае, спаленае белапалякамі, яно адбудавалася даволі шпарка, што сьведчыць аб рухавасьці, уласьцівай гораду. Слуцкую вуліцу (Левінскую), якая пасьля адыходу белых бандаў выяўляла адны руіны, цяпер не пазнаць,—павырасталі новыя, прыгожыя дамы. За апошнія гады вырасьлі такія вялікія будынкі, як нардом, ветэрынарная лячэбніца, будынак РВК. Сёлета пабудавана новае памяшканьне местачковага савету, за кошт адлічэньняў ад пазыкі, пабудавана беларуская сямігодка, за кошт самаабкладаньня, пачата пабудова новага памяшканьня для яўрэйскай сямігодкі. Будуецца мястэчка, расьце, палчышчаецца. Сёлета за кошт самаабкладаньня дакончана забрукоўка Савецкай вуліцы. Усюды пракладзены тратуары, месцамі нават цэмэнтныя. Мястэчка ня зусім скупа асьвятляецца электрычнасьцю (плошча і некаторыя вуліцы), але станцыя ўжо не здавальняе мястэчка, і на чарзе дню ў раёне стаіць пашырэньне электрастанцыі.

Адно, што псуе агульнае ўражаньне ад мястэчка—гэта цэнтр яго, рыначная плошча. Вялікі чатырохкутнік з усіх бакоў абстаўлен крамкамі-будкамі. У гэты чатырохкутнік уціснуліся толькі нардом, два газэтныя і кніжныя кіёскі і аптэка, а рэшта—„дробны гандаль", піўныя і закусачныя, чайныя, ізноў „дробны гандаль". Койданаўцам гэта плошча, у іх курсе на горад, ужо колець вока і яны ўзьнімаюць хадайніцтва перад мясцовай уладай, каб скасаваць рынак у цэнтры, перакінуць яго на адну з ваколіц мястэчка, а на гэтым месцы разьбіць парк. Думка добрая і мясцовая ўлада яе, канешне, падтрымае.

* * *

Гарачыя дні перажывае райвыканком. У штодзённую працу ўрэзаліся два вялікія здарэньні: падрыхтоўка да сьвяткаваньня 10-годзьдзя БССР і падрыхтоўка да перавыбараў саветаў. Сьвята 10-годзьдзя БССР раён рыхтуецца спаткаць урачыста і адзначыць яго шэрагам дасягненьняў на гаспадарчым і культурным фронце. Адчыняюцца новыя заводы, арганізоўваюцца калгасы, адчыняюцца новыя культасьветныя ўстановы. Рыхтуецца адкрыцьцё помніка на брацкіх могілках ахвярам мінулых геройскіх дзён барацьбы за вызваленьне.

Падрыхтоўка да сьвята ідзе па ўсіх галінах.

Ня менш энэргічна рыхтуецца раён і да перавыбараў саветаў. Рыхтуюцца бядняк, серадняк, рыхтуюцца непман і кулак. У раёне былі ўжо выпадкі актыўнага перадвыбарчага выступленьня кулакоў. Зразумела, гэта актыўнасьць к самым перавыбарам павялічыцца. Вось чаму бядняк і серадняк павінен быць добра падкаваны, каб даць адпор кулацкай актыўнасьці.

Райвыканком лічыў усё гэта і ў пляне да перавыбараў прадугледзіў усе моманты для найшырэйшага правядзеньня падрыхтоўкі. 15-га сьнежня па раёну пачынаецца справаздачная кампанія, і раён сьпяшаецца скончыць падрыхтоўку. 9 сьнежня ў раёне былі скліканы аж 4 нарады: селькораў, жаночага актыву, хатнікаў і сакратароў ячэек „П. Н.". Першыя тры мелі непасрэднае дачыненьне да перавыбараў.

Нарада селькораў прайшла добра, толькі арганізацыйны бок крыху кульгаў: замест 10 гадз. нарада распачалася а 1-й гадзіне, бо ня было вызначана загадзя сталае месца нарады. Зусім добра прайшла нарада жаночага актыву. Па дакладу райвыканкому жанчыны вынесьлі рэзалюцыю, у якой прадугледзелі ўсе моманты як гаспадарчага, так і культурнага жыцьця раёну.

Толькі нарада хатнікаў, можна лічыць, не адбылася. Аб прычынах гэтага пагаворым у другі раз.

Л. Сабінак.

Законы і загады ўраду БССР.

Пастанова
Савету Народных Камісараў БССР

пра зьвальненьне з тав. Мароза, М. І. абавязкаў Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады і Члена Падрыхтоўчай Камісіі СНК БССР.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе: зьвяніць з тав. Мароза, Міхася Івавіча, абавязкі Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады і Члена Падрыхтоўчай Камісіі СНК БССР.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнае Нарады БССР **А. Дубавіцкі.**

17 сьнежня 1928 г.,
г. Менск.

Постановление
Совета Народных Комиссаров БССР

об освобождении тов. Мороза, М. И., от обязанностей Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания и Члена Подготовительной Комиссии СНК БССР.

Совет Народных Комиссаров постановляет освободить тов. Мороза, Михаила Ивановича, от обязанностей Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания и Члена Подготовительной Комиссии СНК БССР.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед.**

Зам. Управляющего Делами Совета Народных Комиссаров и Экономического Совещания БССР **Л. Дубовицкий.**

17 декабря 1928 году,
г. Минск.

Пастанова Савету Нар. Камісараў БССР
пра вясеньнюю пасеўную кампанію на 1929 г.

Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляе:

1. Лічыць асноўнымі задачамі вясеньняй пасеўнай кампаніі ў 1929 годзе:

а) пашырэньне агульнай плошчы яравых культур не менш, як на 3 проц., плошчы яравых культур у савецкіх гаспадарках на 5 проц. і ў калектыўных гаспадарках на 6 проц. у пасобку пашырэньне плошчы пад лёнам на 12 проц., пад канаплямі на 7 проц., пад бульбай на 10 проц., пад карнеплодамі да 30000 гектараў, пад канюшынай на 21 проц., пад сэрадэляй на 30 проц., пад лубінам на 50 проц.;

б) павышэньне ўраджайнасьці не менш, як на 3 проц.;

в) узмацненьне сацыялістычнага сэктару ў сельскай гаспадарцы.

2. Пасеўная плошча (п. «а», арт. 1) павінна пашырацца галоўным чынам праз скарачэньне незанятага папару, распрацоўку нескарыстальных зямель і малаярдавай плошчы.

3. Ураджайнасьць (п. „б" арт. 1) павінна быць падвышана:

а) праз ажыцьцяўленьне мерапрыемстваў па рэканструкцыі сельскай гаспадаркі: пераход на шматпалёвыя севазвароты, пашырэньне плошчы пад кармавымі травамі і тэхнічнымі культурамі і разьвіцьцё жывёлагадоўлі;

б) праз укараненьне ў масы сялянства тых простых і найбольш даступных дробным гаспадаркам агракультурных мерапрыёмстваў, якія пры параўнальна невялікіх затратах могуць значна падвысіць ураджайнасьць зямлі ў кароткі тэрмін, як ачыстку і сартаваньне насеньня, радавы пасеў гатунковага насеньня, радавы пасеў, паляпшэньне спосабаў апрацоўкі глебы, ужываньне штучнага ўгнаеньня, больш поўнае скарыстаньне інвэнтару;

в) праз найбольшае скарыстаньне рамонтных майстэрняў і інвэнтару савецкіх і калектыўных гаспадарак і пракатных пунктаў;

г) праз пашырэньне кантрактацыі.

4. Сацыялістычны сэктар сельскай гаспадаркі (п. «в» арт. 1) павінен быць узмоцнены праз шырокую арганізацыю новых калектыўных гаспадарак і кааперацыйна-вытворчых арганізацый і праз далейшае ўмацненьне існуючых савецкіх і калектыўных гаспадарак і ўсіх сельска-гаспадарчых аб'яднаньняў.

5. Народнаму Камісарыяту Земляробства і акруговым выканаўчым камітэтам скарыстаць вясеньнюю пасеўную кампанію для пашырэньня калектывізацыі сельскай гаспадаркі, прычым імкнуцца да арганізацыі больш буйных па ліку членаў і плошчы калектываў і зрабіць усе захады да своечасовага іх абслугоўваньня і забясьпечаньня патрэбнымі на першы час сродкамі вытворчасьці.

6. Існуючыя савецкія і калектыўныя гаспадаркі і інш. вытворчыя кааперацыйныя аб'яднаньні павінны быць умоцнены праз павялічэньне асноўных і зваротных капіталаў, пабудаваньне тэхнічных прадпрыёмстваў для перапрацоўкі сельска-гаспадарчай прадукцыі, дастатковае забясьпечаньне іх сродкамі вытворчасьці і больш поўнае агракультурнае абслугоўваньне іх.

7. У савецкіх гаспадарках ужыць захады: да лепшай арганізацыі вытворчасьці, да своечасовых пасеваў, галоўным чынам радавых, да паляпшаньня натуральных плошчаў сенажацяў, да непасрэднага ўдзелу ў кантрактацыі сельска-гаспадарчага сыраўя для сваіх прадпрыёмстваў і да своечасовай выдачы крэдытаў патрэбных для вясеньняй пасеўнай кампаніі.

8. Ужыць захады: а) да павялічэньня калектыўных гаспадарак праз уцягненьне ў існуючыя калектывы сялянскіх гаспадарак, арганізацыю кустовых аб'яднаньняў, дапамогу меліярацыйным таварыствам у максымальным закультывіраваньні асушаных плошчаў і закладцы штучных выган, б) да арганізацыйнага афармленьня існуючых калектыўных гаспадарак, землеўпарадкаваньня і наогул гаспадарчага ўпарадкаваньня іх, в) да выдачы ім патрэбнага крэдыту і г) да кантрактацыі ў іх тэхнічных культур, садавіны і беконных сьвіней.

9) Прыняць да ведама, што для ажыцьцяўленьня паказаных задач Народным Камісарыятам Земляробства вызначаюцца наступныя мерапрыёмствы:

а) загатовіць на мясцовым рынку і прывесьці з-за межаў БССР насеньня розных культур на суму 3.621.000 руб., пашырыць пасеў гатунковага насеньня ў калектыўных і савецкіх гаспадарках і кааперацыйных аб'яднаньнях да 35000 гектараў, у тым ліку гатунковага аўса да 18500 гект., гатунковага ячменю 4300 гект. і бульбы 7000 гект.;

б) загатовіць мінеральных угнаеньняў на суму 1588000 руб. з разьлiку: суперфасфату—33000 тон, фасфарытнай мукі—4200 тон, калійнай солі—5600 тон, томасшлаку—5000 тон, касьцянной мукі—4300 тон, азоцістых угнаеньняў—5905 тон, вапны—1400 тон з іх да вясеньняй пасеўнай кампаніі загатовіць мінеральных угнаеньняў на суму 649000 руб.;

в) загатовіць сельска-гаспадарчых машын і прыладаў на суму 6668000 руб., з іх да вясеньняй пасеўнай кампаніі 2452000 руб.

г) правесьці ачыстку ня менш 50 проц. усяго высяваемага насеньня і ўсяго насеньня, высяваемага ў савецкіх і калектыўных гаспадарках;

д) пашырыць мерапрыёмствы для паляпшэньня тэхнікі апрацоўкі зямлі, а таксама больш шырокае ўвядзеньне ранняга і зьвялага папару на плошчы ня менш 400 тысяч гект., радавога пасеву ў савецкіх гаспадарках да 75 проц. агульнай плошчы, у калектыўных гаспадарках да 25 проц. і ў сялянскіх гаспадарках ня менш, чымся на 50000 гект.;

е) перавесьці ў 1929 г. на шматпольле ў 400000 гект., з іх вясной ня менш 220000 гект. У калектыўных гаспадарках перавесьці на шматпольле ўсю землеўпарадкаваную плошчу.

10. Для павялічэньня пасеву лубіну заправанаваць Народнаму Камісарыяту Земляробства ўжыць захады да пашырэньня лубінавага насенняводзтва ў савецкіх, калектыўных і ў індывідуальных сялянскіх гаспадарках і да прывозу насеньня з-за межаў БССР, а таксама распрацаваць сыстэму заахвочваючых мерапрыёмстваў.

11. Для пашырэньня плошчы лёну і падвышэньня ўраджайнасьці яго, заправанаваць Народнаму Камісарыяту Земляробства ўвесьці ў савецкіх і калектыўных гаспадарках ільнаводных раёнаў пасеў лёну, пашырыць ільняныя клін сялянскіх гаспадарак, пашырыць кантрактацыю лёну ў меліярацыйных таварыствах, правесьці ачыстку насеньня лёну ў памеры 50 пр. агульнай колькасьці насеньня, для чаго пашырыць сетку спэцыяльных для лёну пракатных пунктаў, а таксама ўжыць захады да поўнага ажыцьцяўленьня пастановы Эканамічнай Нарады пры СНК БССР пра землеўпарадкаваньне ільнаводных раёнаў і хутчэйшы іх пераход на шматпалёвыя севазвароты.

Заправанаваць адпаведным установам максымальна загатовіць насеньне лёну на мясцовым рынку, а таксама і своечасова забясьпечыць задавальненьне патрэбнасьцяй у насеньні лёну-даўгунцу з раёну прыроднай сялекцыі ў памеры 2212 тон.

12. Замацаваць пасеўные аўса, ячменю і гатунковай бульбы ў савецкіх і калектыўных гаспадарках, абавязаўшы Народны Камісарыят Гандлю выдаць савецкім і калектыўным гаспадаркам патрэбнае кармавое збожжа.

13. Для паляпшэньня насенняводнай справы заправанаваць Народнаму Камісарыяту Земляробства і Народнаму Камісарыяту Гандлю прыняць захады да павялічэньня фонду элітнага матэр'ялу, а таксама даручыць Белсельсаюзу разгарнуць насенняводную кааперацыю ў такім разьмеры, каб у 1928-29 г. гатунковыя пасевы ў насенняводнай кааперацыі былі павялічаны ня менш, як на 5,000 гек.

14. Ухваліць кантрактацыю: лёну-валакна на плошчы 30.000 гект., лёну—насеньня на плошчы—12.000 гкт., ячменю на плошчы—5,000 гкт., бульбы на плошчы—20.000 гек. насеньня канюшыны на плошчы—4.000 гект., лубіну на плошчы—10,000 гект. сэрадэлі. на плошчы—500 гек., лёну-даўгунцу на плошчы—2.000 гек., канаплі на плошчы 1.000 гек., а таксама правесьці шматгадовую кантрактацыю розных культур на плошчы 10,000 гек.

15. Заправанаваць Белсельсаюзу і іншым арганізацыям пры кантрактацыі яравых пасеваў больш планава праводзіць працу, зьвязаць яе з задачамі калектывізацыі і індустрыялізацыі сельскай гаспадаркі, надаць ёй грамадзкі і вытворчы характар, прычым імкнуцца да максымальнага ахопу цэлых вёсак і груп і да пераходу ад аднагадовай кантрактацыі да шматгадовай. Для популярызацыі значэньня кантрактацыі ў паляпшэньні сялянскай гаспадаркі абмяркоўваць пытаньні кантрактацыі ў друку, на сельскіх сходах і сельска-гаспадарчых вытворчых нарадах.

16. Для наданьня кантрактацыі тэхнічных культур вытворчага характару, даручыць Народнаму Камісарыяту Гандлю і Белсельсаюзу поўнасьцю і своечасова забясьпечыць задавальненьне патрэбнасьці ў мінеральным угнаеньні, для чаго загатовіць суперфасфарту 3.500 тон, калійнай солі—1.450 тон і азоцістых угнаеньняў у патрэбнай колькасьці, а таксама загатовіць патрэбную колькасьць насеньня канаплі.

17. Заправанаваць акруговым выканаўчым камітэтам ужыць захады да разгортваньня кампаніі зернаачышчэньня сёлетняй зімы, для чаго цалкам скарыстаць усе машыны, якія знаходзяцца ў савецкіх калектыўных гаспадарках, кааперацыйных арганізацыях і камітэтах сялянскай узаемадапамогі. Уцягнуць у кампанію зернаачышчэньня шырокія колы савецкай грамадзкасьці і сялянскі актыў, для чаго канкрэтныя планы па ачыстцы насеньня абмяркоўваць на пленумах сельскіх саветаў, канферэнцыях, сельска-гаспадарчых нарадах і на сялянскіх сходах.

18. Заправанаваць Народнаму Камісарыяту Земляробства, Народнаму Камісарыяту Гандлю і загатоўчым арганізацыям ужыць захады да загатоўкі сродкаў сельска-гаспадарчай вытворчасьці ў колькасьці вызначанай планамі і своечасова. Зернаачышчальныя машыны павінны паступіць у раёны не пазьней студзеня 1929 году, а насеньне і мінеральныя ўгнаеньні да наступленьня севу.

19. Для дапамогі бядняцкім гаспадаркам машынамі і прыладамі ў час пасеўнай кампаніі заправанаваць Народнаму Камісарыяту Земляробства і Бельсельсаюзу арганізаваць ня менш 60 рамонтных майстэрняў у савецкіх і калектыўных гаспадарак і пры камітэтах сялянскае ўзаемадапамогі, а таксама ўжыць захады да ўкараненьня складаных сельска-гаспадарчых машын праз арганізацыю машын і пасялковых таварыстваў.

20. Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства арганізаваць шырокія досьледы ваппаваньня на дасьледчых станцыях савецкіх гаспадарак, у сялян дасьледчыкаў і ў пасёлках. Пры рэвізіраваньні пляну індустрыялізацыі сельскай гаспадаркі на 1928-29 год Народнаму Камісарыяту Земляробства прадугледзець канкрэтныя мерапрыёмствы для дабываньня і апрацоўкі патрэбнай для правядзеньня памянёных досьледаў вапны.

21. У справе паляпшэньня кармавога пытаньня рашуча распачаць з гэтага году ажыцьцяўленьне мерапрыёмстваў для масавага паляпшэньня прыродных сенажацяў. Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства ўстанавіць у якіх савецкіх і калектыўных гаспадарках абавязкова закласьці сілосы, а таксама правесьці гэтае мерапрыёмства, як паказальнае ў некаторых пасёлках і пасялковых таварыствах і распачаць арганізацыю штучных выганаў праз закладку паказальных выганных вучасткаў на плошчы ня менш 50 гект. у кожным інтэнсыўным раёне.

22. Даручыць Белсельбанку цалкам і своечасова забясьпечыць выкананьне мерапрыёмстваў па пасеўнай кампаніі належнымі крэдытамі ў разьмеры, зацьверджаным Эканамічнай Нарадай. Пры зацьверджаньні касавага пляну ўлічыць патрэбнасьць своечасовага забясьпечаньня крэдытамі на мерапрыёмствы для правядзеньня вясеньняй пасеўнай кампаніі.

23. Заправанаваць Белсельбанку і Бексельсаюзу пры рэалізацыі крэдытных планаў забясьпечыць у далейшым своечасовае паводле раскладу, спрасьціўшы парадак выдачы крэдыту пасобным сялянскім дварам, шырока прыцягваючы раённыя выканаўчыя камітэты і сельскія саветы да дапамогі правільнаму разьмеркаваньню крэдытаў і іх скарыстаньню цалкам па прызначэньні.

24. Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства і Белсельсаюзу ўсебакова распрацаваць пытаньне аб арганізацыйным афармленьні і абслугоўваньні пасялковых таварыстваў і вызначэньні іх месца ў сыстэме сельска-гаспадарчай кааперацыі.

25. Народнаму Камісарыяту Земляробства скарыстаць у вясеньнюю пасеўную кампанію бягучага году вынікі зробленых досьледаў у сельскай гаспадарцы БССР у мінулых гадох.

26. Для павялічэньня эфектыўнасьці вызначаных у гэтай пастанове мерапрыёмстваў, даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства і акруговым выканаўчым камітэтам пераважна ўжываць комплексны мэтад іх правядзеньня. Даручыць Народнаму Камісарыяту Земляробства распрацаваць падрабязную інструкцыю аб ужываньні гэтага мэтаду.

27. Для максымальнай популярызацыі пляну пасеўнай кампаніі і прыцягненьня максімуму актыўнасьці працоўных да яго ажыцьцяўленьня: а) заправанаваць акруговым і раённым выканаўчым камітэтам план пасеўнай кампаніі, асабліва па мерапрыёмствах пашырэньня пасеўнай плошчы ярavoга кліну, пашырэньня пасеваў тэхнічных культур і траў, зернаачысткі, пераводу на шматпольле, дапамогі беднаце, кантрактацыі, павялічэньня старых і арганізацыі новых калектыўных гаспадарак і іншых вытворчых відаў сельска-гаспадарчай кааперацыі—канкрэтызаваць да кожнага сельскага савету, савецкай і калектыўнай гаспадаркі, абмяркоўваючы гэты план на шырокіх нарадах і сходах сялян, на прэзыдыумах і пленумах сельскіх саветаў і скарыстоўваючы да гэтай мэты кампанію па перавыбарах саветаў; б) рэдакцыям цэнтральных і акруговых газэт зьвярнуць асаблівую ўвагу на асьвятленьне ў друку задач пасеўнай кампаніі і мерапрыёмстваў, зьвязаных з правядзеньнем кампаніі; в) заправанаваць Народнаму Камісарыяту Земляробства і Беларускаму Дзяржаўнаму Выдавецтву выдаць папулярную сельска-гаспадарчую літаратуру аб вясеньняй пасеўнай кампаніі.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед.**

Нам. Кіраўніка Спраў Савету Народных Камісараў і Эканамічнай Нарады БССР **А. Дубавіцкі.**

12 сьнежня 1928 году,
г. Менск.

ПАДРЫХТОЎКА ДА БУДАЎНІЦТВА У 1929 Г.

Белдзяржстрой узмоцненым тэмпам рыхтуецца да наступнага будаўнічага сэзону. Водлуг даных на сёньнешні дзень Белдзяржстрою ў надыходзячым будаўнічым сэзоне прыдзецца выканаць розных будаўнічых работ на 19-20 мільёнаў рублёў супроць 5.000.000 у 1927-28 годзе. [illegible]

[illegible] атрымана досыць значная колькасьць прадукцыі. Такім чынам к канцу будаўнічага сэзону пытаньне з забясьпечаньнем будаўніцтва цэглай будзе стаць больш-менш здавальняючы. Будзе адчувацца недахоп у жалезе і цэманце, але Белдзяржстрой вядзе працу [illegible]

[illegible] на будаўнічых работах 10—11000 рабочых і Белдзяржстрой ставіць мэту, каб пры разгортваньні будаўніцтва ў красавіку было занята 50 проц. рабочых.

Каб ня было затрымкі з праэктамі і чарцяжамі, прэзыдыум ВСНГ БССР [illegible]

[illegible]

Вывучэньне вытворчых сіл БССР

[illegible]

ГАЛУБОК УЛАДЫСЛАЎ ЯЗЭПАВІЧ —
Народны артыст Рэспублікі.

[illegible] ЦВК БССР [illegible] Галубка Уладыслава Язэпавіча, як арганізатара, рэжысэра і артыста Беларускага Дзяржаўнага Вандроўнага Тэатру, ЦВК БССР [illegible] Галубку Уладыславу Язэпавічу званьне народнага артыста Рэспублікі.

Уладыслаў Язэпавіч Галубок [illegible] нарадзіўся 3-га мая 1882 году ў г. Менску. [illegible]

Як беларускі пісьменнік «Нашай Ніве» вядомы з 1908 г. Як артыст-драматург — з 1917 г.

Беларускі тэатр Галубок арганізаваў у час заняцьця г. Менску савецкай уладай [illegible]

Галубок за апошнія 10 год напісаў шмат бытавых драм і камэдый («Ганка», «Пан Сурынта», [illegible] і інш.), якія карыстаюцца вялікім посьпехам на Беларусі. [illegible]

У апошні час Галубок працуе над п'есамі з сучаснага жыцьця.

ХРОНІКА.

Дзейнасьць менскага гарсавету пад абстрэлам мас.

На пленуме Менскага гарсавету 20-га сьнежня адбыўся працяг спрэчак па дакладу тав. Якевіча аб дзейнасьці прэзыдыуму гарсавету.

Выступаўшыя прамоўцы адзначалі, што гарсавет мала выявіў сябе ў шырокай масавай працы, рэдка ставіліся справаздачы, няма належнай сувязі паміж дэпутатамі і прэзыдыумам гарсавету. З другога боку, трэба адзначыць, што члены гарсавету ня прымаюць актыўнага ўдзелу ў працы. Работа камісій часта праводзілася пасыўна. Мала ёсьць такіх людзей, якія маглі-б выключна аддацца працы сэкцыі. У далейшым трэба працаўнікоў сэкцый разгрузіць ад іншай грамадзкай работы.

Прамоўцы зьвярнулі ўвагу пленуму на тое, што ў галіне жыльлёвага будаўніцтва ў нас ня ўсё добра. Слаба разгортваецца прыватнае будаўніцтва, а гэта тлумачыцца тым, што прыватнік ня можа атрымаць патрэбных будаўнічых матэр'ялаў; у далейшым трэба ўнікнуць такіх памылак, бо ад гэтага залежыць увесь прыватнага будаўніцтва.

Вялікае значэньне ў справе належнае падрыхтоўкі да будаўніцтва адыгрывае своечасовая прапрацоўка планаў і праэктаў. Часта ў нас бываюць спазьненьні ў будаўнічым сэзоне толькі таму, што планы, ці праэкты бываюць не гатовы. З другога боку, у нас будуюцца такія дамы, якія не па кішэні рабочаму ці служачаму. Напрыклад, у доме Камунбанку ёсьць кватэры па 80-90 руб. у месяц.

Дрэнна абстаіць павуль-што справа з электрастанцыяй. Наша станцыя так перагружана, што калі часам сапсуецца машына, дык прыдзецца выключаць сьвет цэлага раёну. Чакаць поўнага пераабсталяваньня станцыі доўгая гісторыя. Нам неабходна зараз-жа дастаць патрэбныя машыны.

Некаторыя прамоўцы скардзіліся на тое, што мала робіцца ў галіне паляпшаньня кватэрнага стану хатніх работніц. Вельмі рэдка хатняя работніца мае асобны пакой. Але зусім не цярпімым зьявішчам ёсьць тое што хатняя работніца ня мае сталага месца, дзе яна магла-б прытуліцца ў выпадку беспрацоўя. У нас ёсьць шмат пустуючых цэркваў, сынагог, трэба выбраць адпаведны будынак і арганізаваць інтэрнат для хатніх работніц.

З боку выступаўшых былі нараканьні на гарсавет на тое, што на нашых базарах няма культурных чайных, дзе-б прыехаўшы селянін мог пасядзець у культурнай абстаноўцы.

Арганізацыя такіх установаў была-б лепшым мерапрыёмствам па замацаваньню сувязі паміж горадам і вёскай.

Рабочыя каляд сьвяткаваць ня будуць

Ад рэлігійных сьвят адмовіліся.

Культаддзел ЦП саюзу дрэваапрацоўчыкаў склікаў нараду для абгаварэньня пытаньняў антырэлігійнай прапаганды ў дні каляд.

Прадстаўнікі заводзкіх культкамісій заявілі, што іх заводы ў дні каляд, як і летась, будуць працаваць, бо рабочыя ўжо даўно адмовіліся сьвяткаваць рэлігійныя сьвяты.

Замест каляд дрэваапрацоўчыкі будуць сьвяткаваць 31 сьнежня—10-годзьдзе БССР.

Ня будуць сьвяткаваць каляд і працаўнікі сувязі.

Агульна-гарадзкі сход членаў саюзу нарсувязі пастанавіў у дні каляд працаваць. Замест 25 сьнежня працаўнікі сувязі будуць сьвяткаваць 10-годзьдзе БССР 31 сьнежня, а другі дзень каляд будзе далучаны да бліжэйшага пралетарскага сьвята.

24 сьнежня ў клюбе нарсувязі для членаў саюзу дацэнт Усьпенскі прачытае лекцыю на антырэлігійную тэму.

Працаўнікі нархарчаваньня адмовіліся ад каляд.

Па ўсіх мясцкомах саюзу нархарчаваньня агульныя сходы работніц і рабочых вынесьлі пастанову аб замене сьвята каляд на 31 сьнежня. У час каляд і напярэдадні іх адбудзецца шэраг антырэлігійных вечароў з пастаноўкамі, антырэлігійнымі лекцыямі, вечарамі пытаньняў і адказаў на антырэлігійныя тэмы.

ФАРМАЛІЗМ ПАКАРАНЫ.

Цэнтральнае бюро скаргаў даслала старшыні Плешчаніцкага райвыканкому заяву гр. Марцынковіч Марылі і прасіла даць адказ па сутнасьці. Між тым старшыня РВК задаволіўся фармальнай адпіскай, з прычыны чаго цэнт. бюро скаргаў прышлося другі раз запытваць Плешчаніцы.

На аб'яднаным пасяджэньні ЦКК КП(б)Б і калегіі НКРСІ пастаноўлена паставіць старшыні Плешчаніцкага райвыканкому на від за фармальныя адносіны да справы.

Удзел студэнцтва ў перавыбарах саветаў.

У сувязі з водпускам студэнцтва на зімовыя вакацыі, зараз на ВНУ і тэхнікумах адбываюцца агульныя сходы студэнцтва, на якіх ставяцца інструкцыйныя даклады аб удзеле студэнцтва ў справаздачна-перавыбарчай кампаніі.

Апрача гэтага, на сходах абгаварваецца пытаньне аб удзеле студэнцтва на мясцох у правядзеньні сьвяткаваньня 10-цігодзьдзя агалашэньня БССР.

Усяго на вёску выяжджаюць каля 6,000 чалавек.

Арганізацыя радыё-курсаў.

У мэтах пашырэньня радыё на вёсцы, карыстаньня і догляду за ім, цэнтральнае праўленьне саюзу сельска-гаспадарчых і лясных рабочых арганізуе 10-цідзённыя радыё-курсы.

Курсы разьлічаны на 60 чал. На курсы будуць прымацца асобы выдзеленыя райкомамі Менскай акругі.

Менскі дзень.

Зборнік песень для гарадзкіх і вясковых харавых гурткоў сабраў т. Аніаў. Мэтадком ухваліў гэты зборнік і рэкамэндаваў яго для клюбаў, хат-чытальняў і іншых культасьветных установаў.

У суме 45155 тысяч рублёў зацьвердзіла Эканамнарада крэдытны плян банкаў на 2-гі квартал 1928-29 г.

40000 руб. прадугледжана ў бюджэце беларускай прамысловасьці на мерапрыёмствы па рэалізацыі рабочага вынаходзтва і прэміраваньне вынаходцаў.

4-хдзённыя курсы праводзіць саюз с.-гасп. рабочых па некаторых акругах БССР для падрыхтоўкі агітатараў для кіраўніцтва ў кампаніі перавыбараў саветаў.

6000 руб. адпушчана на прадстаўленьне яўрэяў-земляробаў у мястэчках Шчадры, Старобіна і ў вёсках Салібы і Дуброва Бабруйскае акругі.

Калдагаворная кампанія ў поўным разгары.

Кампанія па перазаключэньню калдагавораў па саюзу народнага харчаваньня ў поўным разгары і да 1 студзеня будзе скончана. Новы калдагавор прадугледжвае значнае паляпшэньне аховы працы і падцягваньне зарплаты адсталых груп рабочых. Так, па менскаму ЦРК зарплата падвышаецца на 3 проц. і на гатэлях—на 3,2 проц.

Фабрыка цацак пераходзіць на 2 зьмены.

Да дня сьвяткаваньня 10-хгодзьдзя БССР фабрыка цацак „Возрождение" пераходзіць у новае памяшканьне. Зараз на фабрыцы працуе 400 рабочых, а пасьля пераходу ў новае памяшканьне будзе працаваць у 2 зьмены і лік рабочых будзе даведзены да 800-900 чалавек.

Судовая хроніка.

ЧУБАРАЎШЧЫНА Ў БАРЫСАВЕ.

Папярэдняе сьледзтва па справе Барысаўскіх бандытаў—гвалтаўнікоў закончана. Справа ў паказальным парадку прызначана да слуханьня ў выязной сэсіі Менскага акруговага суду ў горадзе Барысаве і будзе слухацца пад старшынствам Жылінскага, з удзелам пракурора і абароны, у клюбе «Люкс» у г. Нова-Барысаве.

Чубараўская банда Барысаўшчыны складаецца з сямі чалавек, усе яны трымаюцца пад вартай да суду і ім прад'яўлена абвінавачаньне па 80 арт. КК рэдакцыі 1928 году.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газэты „Савецкая Беларусь" для рэцэнзіі наступныя кнігі.

1. «За культурную революцию» (Збор артыкулаў) В. Кнорын. Стар. 165, цана 50 кап. Выданьне Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

2. „Бальшавік Беларусі" № 11. Часопіс палітыкі і практыкі партыйнай працы. Орган ЦК КП(б)Б. Стар. 112, цана 25 кап.

3. «Червоний шлях» № 11. Стар. 295, цана 1 руб. 80 кап. Дзяржаўнае Выдавецтва Украіны.

4. „Печать и революция" кніга 8. Журнал літаратуры, мастацтва, крытыкі і бібліаграфіі. Стар. 234, цана 2 руб. Дзяржаўнага Выдавецтва Масква.

Тэматычны сьпіс
мастацкай літаратуры, якая можа быць выкарыстана да 10-цігодзьдзя БССР.

1. ГРАМАДЗЯНСКАЯ ВАЙНА. ПОЛЬСКАЯ АКУПАЦЫЯ.

1. Чаплюк—Зарэцкага, (Зб. „У віры жыцьця").
Партрэт чырвонаармейца.

2. Пад Бугам—Лынькова. (Зб. «Апавяданьні»).
Паходны побыт чырвонаармейцаў.

3. Сяргей Карага—Т. Гушчы (Зб. „На рубяжы").
На фронце. Камуніст папаўся да белых і яго застрэліў афіцэр.

4. Маці—Бядулі. (Зб «Делегатка»).
Прагналі ворага з роднае вёскі чырвонаармейцы. Панасюк убачыў матку, але ён сумняючыся пайшоў далей, хоць яму надзвычайна хацелася пабачыцца—агульныя справы ён ставіць вышэй за свае асабістыя.

5. На руінах—Ц. Гартнага. (Зб. «Трэскі на хвалях").
Браты вярнуліся дамоў і знаходзяць там поўнае разбурэньне.

6. Чырвоныя кветкі Беларусі. (Драма ў 4-х дзеях. (З жыцьця ў часы польскай акупацыі). („Полымя» 1923, № 5-6).

7. Белы певень—З. Бядулі. (Зб. «Делегатка»).
За зьдзекі польскіх жандараў над сабою Язэп павесіў на пагрэвішчы слупе з „Арлом» белага певня.

8. Босыя на вогнішчы М. Чарот (поэма)

2. НОВАЕ ЖЫЦЬЦЁ.

А) ЛІКВІДАЦЫЯ НЯПІСЬМЕННАСЬЦІ.

1. Тры крыжыкі—З. Бядулі. (Зб. „Делегатка")
Дарослы стаў пісьменным.

Б) БАРАЦЬБА З ЗАБАБОНАСЬЦЮ.

2. Яўленая — Галавач. (Зб. «Дробязі жыцьця»).
Цуда, выдуманае папом. Сяляне даведаліся аб ашуканстве.

3. Як ён стаў бязбожнікам—Крапівы. (Зб. «Людзі-сухадзі»).

4. У глушы—Бядулі. (Зб. „Делегатка").
Камсамолец на вёсцы паказвае сялянам, як іх абдурвае поп.

5. Пуд жыта—Бядулі. (Зб. «Делегатка»).
Узаемаадносіны паміж папом і сялянамі.

6. Казачная размова. (Верш).—Крапівы. (Зб. „Крапіва»).
Няма дурных. На неба. (Верш).—Крапівы (Зб. «Крапіва»).

В) МОЛАДЗЬ:

7. На прасторы жыцьця—Т. Гушчы.
Моладзь вясковая і студэнцкая. Барацьба за новае.

8. Адукацыя — Т. Гушчы (Зб. «На прасторы жыцьця). 1928 г.

9. У гушчы—З. Бядулі. Зб. „Делегатка").

10. Арлянятам—Купалы. (Верш).

11. Вёска ў горадзе — Баранкі (Зб. «У прасторы»)
Вясковыя камсамольцы ў горадзе на вучобе.

12. Бацька і сын — В. Станкевіча (п'еса).

Г) ЖАНЧЫНА.

13. Делегатка—З. Бядулі. (Зб. «Делегатка»).
Забітая вясковая жанчына робіцца актыўнай грамадзкай працаўніцай.

14. Гасуля—Зарэцкага (Зб. «У віры жыцьця»).
Падобна да першага апавяд.

15. Дасужая — Галавача. («Маладняк» 1928 № 2-3).
Вясковая дзяўчына з беднае сям'і вырвалася на рабфакі. Жыцьцё моладзі.

16 Марына—Чарота. (Верш)
Марына ўцякла ад паннаў у горад і далучылася там да паўстанцаў.

17. Лясьнічанка — Грамыкі. (Верш) (Зб. «Дзьве плямы»).
Дачка лесьніка з Зах. Беларусі прымае дзейны ўдзел у барацьбе сялян з панамі.

18. Сельсаветчыца Параска — Баранкі. (Зб. „У прасторы").

19. Прусыня—лесьніка. (Абразок) — Баранкі (Зб. «У прасторы»).

20. Дзед Арцём—З. Бядулі—(Зб. „Делегатка").
Радыё на вёсцы.

21. Чалавек, які не ралзіўся — Чарота. (Зб. «Веснаход»).
Пераход да новага побыту ў вёсцы.

22. На пасеках—Чарота (Зб. «Веснаход»).
У б. панскім маёнтку сяляне арганізавалі камуну.

23. Свае блінцы—Гартнага. (Зб. («Прысады»).

24. На пасёлкі—Крапівы. („Людзі—сухадзі").

35. Камсамольскія частушкі, «Ня губі сябе дзяўчына». — Крапівы. (Зб. «Крапіва»).

36. Дзесяць—З. Бядулі. (Зб. „Салавей").
Шлях глухое вёскі на працягу дзесяці год. «Ад лучыны—да электрычнасьці, ад сахі—да трактара».

27. „Старшыня". (Верш. — Крапівы) Зб. «Байкі»).

28. Самалёт—Чарота. (Зб. «Веснаход»).
У глухую вёску наступова прасочваюць новыя сьлямы.

29. «З зямлі—вясна». (Верш)—Александровіча. (Зб. «Угрунь»).

30. Хвоя—(Верш)—Чарота.

31. Беларусь калгасная. (Верш).—Чарота.

32. Новым шляхам—І. Гурскага (п'еса) Барацьба за новы быт у вёсцы.

3. ЗАХОДНЯЯ БЕЛАРУСЬ.

1. „На крэсах"—Гарэцкі.

2. Галадоўка (з сучаснага жыцьця пад Польшчаю—Салагуба. („Маладняк" 1928. № 7.)

3. Марсэльеза—Дудара. (Зб. „Марсэльеза").
Хлапец апынуўся ў турме і там праспяваў песьню „сьвядомлявы".

4. Паўстанцы. Паэма—інсцэніроўка. (настрой сялян Зах. Беларусі).—Александровіча.

ЗБОРНІКІ:

Кастрычнік у школе. (Белтрэст. матэр'ялы). 1927.
Камсамолія. Зборнік. 1927.
Крывавай пущчынай. 1927.
Канапеліч і Сабрук. Да дня вызваленьня Беларусі ад белапалякаў. 1927.
Кастрычніцкая рэвалюцыя ў вершах і школе 1925.

Нарнамасьветы.

Паштовая скрынка.

Гусінцаву, Чараякову, Цыглову і Кручкову (м. Ляды) дасылайце допісы аплачаныя маркамі, інакш даплатныя лісты выкупляцца ня будуць.

І. Зубрыцкаму «Аб настаўкоўым працы па вымераньню зямлі»... накіравана ў часопіс „Плуг" для скарыстаньня.

І. Ш. (Ворша)—Увянцамі працу на кантрактацыі сьвіней—ня пойдзе.

В. Корзуну. (Полацак)—Вынікі 4-хгад. працы сыстэмы с.-г. крэд.

М. Міхалёнку – аб вынікучасьці—і Вяжкавічу (Слуцак). Выплата с-гасналатку—друкавацца ня будуць.

Справачны аддзел.

КАТЫРОЎКА ПАЗЫК
НА 22-XII-1928 г.

Абл. 1 дзярж. наз. —прад. 4—74,5, куп. 4—72,5

Абл. 2 дзярж. наз.—прад. 4—96,5, куп. 4—94,5.

Абл. дзярж. наз. 28 г. — прад. 122,25 куп. 120 25.

Абл. дзярж. наз. 1927 г.—пр. 26—99,5 куп. 25,89,5.

Абл. і індустр. дзярж. наз.—прад.25 —48, куп 25—32.

Абл. 3 сял. наз.—прад. 5.03,5, куп. 5.01,5.

Абл. 1927 г. 12 проц. прад. 100—73 куп. 100—68.

Апавяшчэньні.

ДА ЎВАГІ РАБКОРАЎ Г. МЕНСКУ.

У нядзелю, 23-12, а 6 г. увеч. у клюбе харчавікоў (Школьная 1) склікаецца агульна-гарадзкая нарада рабкораў насьценных і друкаваных газэт г. Менску, з парадкам дня:

1) Аб выніках IV усесаюзнай нарады рабсельнкораў (даклад т. Даўката).

2) Аб мэтадах узмацненьня рэагаваньня на заметкі рабсельнкораў (даклад ЦКК НКРСІ).

Запрашаюцца прадстаўнікі пракуратуры.

Пасьля сходу—кіно.

У нядзелю, 23 сьнеж., а 6 гадз. увечары ў памяшканьні Пэдфаку ауд. № 35 адбудзецца пасяджэньне ЛІТАРАТУРНАЕ СЭКЦЫІ Нав. Т-ва пры БДУ.

Даклад У. Фохта «Биография в литературоведении».

23-XII, а 5 гадз. увечары, у будынку 2-ой школы (Ленінская, 21) адбудзецца пашыраная агульна-гарадзкая нарада загадчыкаў школ, важатых фарпостаў і настаўнікаў, працуючых у самакіраваньні па пытаньню работы фарпостаў і самакіраваньня ва першае паўгодзьдзе.

Запрашаецца ўсё настаўніцтва.

ДОМ АСЬВЕТЫ.

— 22-XII, а 7 г. ўвечары, адбудзецца вачынены сход камсамольскай яч. прад. асьветы.

Парадак дня:

1. Быт і этыка камсамольца.
2. Бягучыя справы.

Яўка ўсіх камсамольцаў абавязкова.

— У нядзелю, 23 сьнежня, дыспут: „Ці дае педфак кваліфікаванага настаўніка"— з удзелам дэканату педфаку, праўленьня БДУ і наркамасьветы. Пач. а 6 г. увечары

КЛЮБ НАВУКОВЫХ ПРАЦАЎНІКОЎ.

— 24-га сьнежня а 6-й гадз. увечары адчыняецца пленум цэнтр. савету сэкцыі навуковых працаўнікоў, прысьвечаны 10-цігодзьдзю БССР.

Запрашаюцца члены савету і ўсе навуковыя працаўнікі гор. Менску.

ПЭДГАБІНЭТ.

У панядзелак, 24 сьнежня, а 7 з палов. гадз. увеч. адбудзецца сход антырэлігійнай сэкцыі. На абвесткі дня—даклад тав. Даўгаполава „Мэтодыка правядзеньня ў школе антырэлігійнай працы ў калядкі".

Прысутнасьць усіх членаў сэкцыі абавязкова. Запрашаюцца настаўнікі г. Менску.

КЛЮБ ІМЯ КАРЛА МАРКСА.

29 сьнежня рыхтуецца вялікі вечар, наладжаны праўленьнем клюбу сумесна з беларускай асацыяцыяй пралетарскіх пісьменьнікаў. З дакладам аб беларускай пралетарскай літаратуры выступіць т. Сякевіч.

Адказны рэдактар **М. КУДЗЕЛЬКА**

БЕЛДЗЯРЖТЭАТР.

СУБОТА, 22 сьнежня.

ЗАЧЫНЕНЫ СПЭКТАКЛЬ.

Пачатак а 8 з палов. гадз. увечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА».	Мастацкі фільм „Два бранявікі". Звыш праграмы: гастролі БАРЫСА РЭНСКАГА.
КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА".	„Скрыпач з Флёрэнцыі" з удзелам КОНРАДА ВЕЙДТ. ХУТКА: Гістарычны фільм «КАБІРЫЯ».
КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ».	Мастацкі фільм „Абрэк-Заур" у 10 частках.
1-ы ДЗІЦЯЧЫ КІНО-ТЭАТР «ЮНЫ ПІАНЭР».	3 цікавыя фільмы: 1) «І МЫ ЯК ЛЮДЗІ» 2) „ЗНАХОДЛІВЫ ПРЫХІЛЬНІК" 3) „ПЕСЬНЯ САЛАЎЯ".

Гр-ка вёскі Крывасельцы, Віцебскай акругі Бакш Эмілія жадае скасаваць шлюб з гр-нам Бакшам Францам Ігнатавічам, які знаходзіцца невядома дзе.

ЗГУБЛЕНЫ.

— Сяброўская кніжка № 9062 Аверба А. Ю.—выд. Менскім саюзам саўгандзяслуж. ка. 278.

— Вучнёва-асобная карт. Васілеўскага Б.—выд. Чэрвеньскім вайсковым сталом за, 279.